

DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 37

Rugsėjo — September 18, 1981 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

JAV gyventojų apklausinėjamai parodė, kad 53 proc. gyventojų Izraelio min. pirmininkas Menachem Begin yra pasidaręs klūtim Art. Rytų taikai pasiekti ir Egipto prez. Anwar el-Sadat yra laikomas taikos ieškotoju.

Izraelio min. pirmininkas Menachem Begin, atvykęs į JAV, tarėsi su prezidentu Reagan dėl visos eilės klausimų, kaip elektros zvalgybos lėktuvų parodavimui Saudi Arabijai, bendrai vykdomų karinių pratimų Art. Rytuose, ginklų ir reikmenų staigaus panaudojimo daliniam sandėliavimo Izraelio, JAV karo laivų remonto ir pasipildymo Izraelio uostuose ir kt.

Egipto prez. Anwar el-Sadat, kovodamas su prieš jį besireiškiančia opozicija, įsakė areštuoti per 1,500 mokslininkų, žurnalistų, religinių vadų ir kt., uždarė visą eilę mahometonų brolių, panaikino Egipto koptų popiežiaus įstaigą ir uždraudė toliau koptų religinei veiklai vadovauti jų popiežiui Shenuda III.

Lenkijos Gdanske vykęs solidarumo unijos kongresas reikalauja, kad fabriko direktorius rinktų fabriko darbininkų taryba ir siūlo vyriausybei tuo reikalu atsiklausti krašto gyventojų, bet vyriausybė nenori atsakyti pramonės ir viso ūkio kontrolės.

Pakistano gynybos ministerija paskelbė, kad Afganistano kariuomenės dalinis buvo įsiveržęs į Pakistano kaimą ir, atėmęs iš to kaimo gyventojų visus ginklus, pasišalino.

Sov. S-ga prie Lenkijos sienų vykdė didelio masto karinius pratimus, kuriuose dalyvauja per 100,000 karių. Pratimuose dalyvaunantių karių skaičius ji neskelbė, nors Helsinkio akta reikalauja painformuoti visas aktas pasirašiusias valstybes apie pratimų vietą, laiką ir juose dalyvaujančių karių skaičių.

P. Afrika paskelbė, kad per jos kariuomenės įsiveržimą į Angolą žuvo ir dvi sovietų moterys.

Kambodijos princas Norodom Sihanouk, buv. Pol Pot vyriausybės min. pirmininkas Khien Samphan ir princas valdymo laikais buv. jo min. pirmininkas Son Sann buvo sutarę sudaryti bendrą komitetą kovai prieš Vietnamo okupaciją vadovauti, bet, prieš paskelbiant sutartą pareiškimą, Khien Samphan pasišalino.

Jungtinės Tautos, nepaisydamos JAV ir vakarų valstybių priešinosi, priėmė rezoliuciją, pašalinančią Pietų Afriką iš Namibijos reikalų svarstybių.

Bolivijos karinė junta krašto prezidentą paskyrė gen. Celso Torrello Villa.

Irano gen. prokuroras Hojatoslaim Ali Quoddousi buvo nužudytas jo įstaigoj sproguosios bombos, o Irano policijos vadas pulk. Houshang Dastgendi mirė nuo žaizdų, gautų anksčiau per bombos sproginimą ministerio pirmininko įstaigoj.

JAV ir Kinija pasirašė kultūrinių mainų susitarimą, bet amerikiečių mokslininkų nusiskundimai, kad jiems neleidžiama sanykiuoti su kinų visuomene ir kad kinų visuomenė tik paviršutiniškai supažindinama su Amerikos visuomenės gyvenimu, tuo susitarimu nebuvo pašalinti.

Lenkijos solidarumo unija nuomato New Yorke atidaryti pirmą savo įstaigą užsieny. Įstaigai vadovaus iš Lenkijos atvykęs unijos atstovas Zygmunt Przetakiewicz.

AR JĖZUITAI PLAKĖ ŽMONES?

Iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos Nr. 47. Skyrius
"Chuliganizmas Sovietų spaudoje".

Bronius Jauniškis knygelėje "Be iliuzijų" šarlatanišku įžulumu svaldo žiauriausius kaltinimus nekaltiem. Tų užpultųjų ir Kauno jėzuitų ginti išėina kunigas, buvęs daug metų jėzuitas vienuolis, pats gerai pažinęs knygoje aprašomą jaunuolį Juozą Misiūną.

Lietuvos Komunistų Partijos
Centro Komitetui

Nuorašai: "Vagos" leidyklai
Vilniuje, "Tiesos" redakcijai,
"Komjaunimo tiesos" redakcijai.

-o-

Šiuo raštu noriu atkreipti Lietuvos KP CK dėmesį į vieną nenormalų, skaudų ir kenksmingą dalyką — faktą, būtent į tarybinės spaudos platinamą chuliganizmą. Juk žeidžia ne vien tik kumščio smūgis, bet dar labiau melagingas kaltinimas, prasimanymas ir šmeižtas.

(Chuliganas apšmeižia žmogų)

Chuliganas ne vien tas, kuris užpuola ir muša nekaltį, ne vien tas, kuris apspiaudo veidą ir purvais drabsto drabužius — chuliganas ir tas, kuris apšmeižia žmogų, primesdamas jam visokių nebūtos, paties išgalvotus nusikaltimus, kurie teršia dorą žmogaus vardą.

Tokio chuliganizmo yra pilna prieš metus "Vagos" leidyklos išleistoje Broniaus Jauniškio knygelėje "Be iliuzijų", kurioje autorius su šarlatanišku įžulumu svaldo žiauriausius kaltinimus niekuo nekaltiems žmonėms.

Rašysiu čia apie man gerai pažįstamus asmenis ir žinomus įvykius, kuriuos grubiausiai būdu šmeižia ir iškraipo Jauniškis, ypač skyriuje "Užgesinta šviesa".

(Jėzuitų bendrabutyje Kaune)

Kauno jėzuitai nuo 1925 metų savo bendrabutyje kasmet nemokamai išlaikydavo ir savo gimnazijoje mokydavo visą eilę neturtingų jaunuolių. Pirmenybė buvo teikiama tiems, kurie pareiškėdavo norą vėliau stoti į vienuolyną.

Baigę gimnaziją, jeigu į vienuolyną nestodavo, būdavo paraginami, kai tik galės, už bendrabutį ir mokymą atsilyginti, kad už tuos pinigų galėtų mokytis kiti. Terminas niekam nebuvo nustatomas ir prievarta ar teismo keliu iš nieko atsilyginimo nebūdavo reikalaujama. Nėra nė vieno atvejo, kad tuo reikalu būtų buvę kreipiamasi į teismą.

1926 m. į Kauno jėzuitų gimnaziją atvyko Juozas Misiūnas, baigęs 4 klases, pareiškęs norą mokytis ir vėliau stoti į vienuolyną. Buvo priimtas, ketverius metus išlaikomas ir mokomas vienuolyno lėšomis. 1930 m. baigė gimnaziją ir rudenio pabaigoje į Pagryžuvio jėzuitų naujokyną.

(Mokslas po įžadų)

Kai po dviejų metų naujokyną baigusieji padarė įžadus, turėjo vykti į Olandiją filosofijos studijoms, Misiūnas tam jautėsi nepasiruošęs ir nerodė jokio noro. Vyresnieji, žinodami didelius studijų reikalavimus, pabijoję, kad Misiūnas, būdamas nestiprios sveikatos ir gana vidutinių gabumų, nepajėgų jį eiti, gali greitai persitempti ir susirgti, todėl nusprendė leisti jam dar vienerius metus pasirengti, pasimokyti svetimų kalbų, fiziškai sustiprėti, tuo tikslu pasiuntė jį ne į Valkenburgą (Olandijoje), bet į Mittelsteina (Silezijoje).

(Atgal į Kauną)

Tačiau ir po metų Misiūnas buvo lygiai toks pat silpnas ir

studijoms abejingas. (Jis nebuvo ligonis, gydytojai nerado jame jokios ligos). Tada jį pasiuntė į Kauną, kur jis 1933-34 mokslo metais buvo Kauno jėzuitų bendrabučio žemesniųjų klasių mokinių prefektu. Tuo metu aš buvau tos gimnazijos mokytoju ir universiteto studentu; su Misiūnu susitikdavau beveik kasdieną. Sunkiai jam sekėsi palaikyti drausmę ir tvarką.

(Išstoja iš vienuolyno)

Pagaliau 1934 metų vasarą Misiūnas prisipažino, jog baigęs gimnaziją į vienuolyną stoti nenorėjęs, o stojęs stik jausdamas pareigą, nes juk ketverius metus buvo nemokamai išlaikomas ir mokomas.

Tada jam buvo pasakyta: "Žmogau, ne čia patekai. Kodėl prieš ketverius metus tu nesakei? Prievarta niekas į vienuolyną nevaromas ir prievarta padaryti įžadai negalioja". Atleistas nuo įžadų, Misiūnas išvyko, kurį laiką, girdėjau, studijavo universitete, berods kalbotyrą, paskui mokytojaves.

(Jauniško grubiausi šmeižtai)

Ką iš to viso padarė Jauniškis? Nepažindamas vienuolyno gyvenimo ir nesirūpindamas tiesa, jis davė laisvę savo palaidai fantazijai, kurią jis knygelės įžangoje pavadino "intuicija" — esą Misiūnas vienuolynė buvo visaip varginamas ir kankinamas, net iki apalpinimo; pagaliau už tai, kad būdamas Olandijoje, nepasipriešino ir nesukritikavo laisvaiminio Minaurio, buvęs išrengtas prie stulpo ir žiauriai nuplaktas net iki šamones netekimo, dėl ko apakęs, todėl grąžintas į Lietuvą, ir čia rektorius Kipas jį, kaip nebetinkamą darbui išmetęs iš vienuolyno (71-72 pusl.).

(Vienuolynė niekas neplaka)

Visa tai yra grubiausias melas ir šmeižtas. Niekas vienuolynuose neplakamas ir nekankinamas. Aš pats vienuolynė praleidau 24 metus (iki vienuolynų uždarymo — Red.), iš jų 10 metų Vakarų Europoje (Vokietijoje, Olandijoje, Belgijoje ir Prancūzijoje) esančiuose jėzuitų vienuolynuose, beveik 7 metus (1942-49) vadovavau Pagryžuvio ir Šiaulių jėzuitų vienuolynams, taigi turiu teisę tvirtinti, jog jėzuitų vienuolynų gyvenimo būdą ir dvasią gerai pažįstu, bet apie jokių plakimus ir kankinimus niekur niekada

(nukelta į 2 psl.)

Vladas Šakalis atpasakoja jo pasimatymą su Vytautu Skuodžiu per oficialius apklausinėjimus JAV Kongrese Skuodžio reikalui. Šalia Šakalio sėdi Jaunimo Sąjungos atstovas Washingtono Linas Kojelis. Nuotr. D. Biellauskaitės

KALĖJIMAI IR KONCLAGERIAI OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Pernai Šveicarijoje anglų kalba buvo išleistas Avrahamo Šifrina suredaguotas Pirmasis vadovas po kalėjimus ir konclagerius Sovietų Sąjungoje (Stephanus Edition, Uhlindgen/Seewis). Jame, pasiremiant buvusių kalinių ir liudininkų parodymais, aprašoma ir Lietuva, kurioje dabar veikia vienuolika konclagerių ir septyni kalėjimai.

Panevėžyje yra didelis moterų ir vaikų kalėjimas, kuriame daugiau kaip 2000 belaisvių dirba siuvykloje. Du dideli konclageriai Praveniškėse turi apie 3000 kalinių, kurie dirba kaimyninėse baldų ir medžio apdirbimo dirbtuvėse. Šiauliuose veikia du konclageriai su daugiau kaip 5000 kalinių Jonavoje dirba prie cheminio fabriko statybos. Alytuje yra virš 1000 kalinių.

Kalėjimais knibžda Vilnius. Lenino prospekte KGB specialus kalėjimas politkaliniams yra pastatė, kurį 2-ojo karo metu naudojo Gestapas. Prie Lenino aikštės stovi Lukiškių kalėjimas, kuriame kalinamos ir moterys su vaikais. Vidaus reikalų ministe-

rija turi savo kalėjimą Gedimino aikštėje. Netoli yra psichiatrinė ligoninė, kurioje kalinami ir lietuviai rezistentai, jos vadovas Glaubersonas minimas pagrindžio spaudoje. Rasų gatvėje, netoli kapinių, veikia konclageris nepilnamečiams (14-18 m.). Netoliese — kitas konclageris su gausiusiems, kuriuos neva gydo nuo alkoholizmo. Pereinama stovykla yra Maskvos gatvėje.

Du konclageriai ir "šaraga" (ypatinga laboratorija) slepiasi už buvusio vienuolyno sienų Rasų gatvėje. Laboratorijoje apie 1300 kalinių planuoja naują konclagerių statybą ir gamina elektrinius prietaisus jų saugumui užtikrinti. Komendantas pulkininkas Lukšas, jo pavaduotojas pulkininkas Adomaitis; pulkininkis Novikovas vadovauja KGB operaciniam skyriui. Laboratorijos vadovai yra Antanas Lumbas ("sadržas ir antiseMITAS") ir pulkininkas Pročkunovas. Laboratorija "aptarnauja" visus konclagerius Sovietų Sąjungoje ir satelitinėse valstybėse (Berlyno sieną). Ji aprūpinta moderniausia aparatūra iš JAV—

STASYS BARZDUKAS, kalbininkas, mokytojas, gimnazijos direktorius, vienas iš Lietuvių Bendruomenės kūrėjų Amerikoje, uolus jos veikėjas, nenuilstantis kultūrininkas, miręs š.m. rugsėjo 12 Clevelande.

MIRĖ STASYS BARZDUKAS

Rugsėjo 12, šeštadienį, 1 val. ryto ligoninėje mirė Stasys Barzdukas, vienas iš svarbiausių Lietuvių Bendruomenės veikėjų, judintojų, savo gyvenimą atidavęs lietuviškai mokyklai, jaunimo auklėjimui, lietuvių kalbos puoselėjimui, visada ir visur pozityviai besireiškdamas, dirbdamas Lietuvai labai. Paskutiniu laiku jis jau sunkiai sirgo, buvo netekęs regėjimo. Palaidotas rugsėjo 15. Liko dukra Aušra Babickienė, sūnūs Arvydas ir Gytis su šeimomis, brolis Kazys ir sesuo Amerikoje. Lietuvoje dar liko dvi seserys ir trys broliai.

-o-

Stasys Barzdukas buvo gimęs 1906 balandžio 23 Meškuičių valsčiuje ir kaime, Marijampolės apskrityje. Baigęs gimnaziją ir Vytauto Didžiojo universitetą, nuo 1928 metų mokytojavo Tauragės mokytojų seminarijoje, Prienų ir Alytaus gimnazijose, nuo 1941 buvo Alytaus gimnazijos direktorius.

Iš Lietuvos pasitraukė 1944, mokytojavo lietuvių gimnazijoje Eichstaette. Į Jungtines Amerikos Valstybes atvyko 1949. Kol leido sveikata, mokytojavo litua-

nistinėje mokykloje ir uoliai įsitraukė į visuomeninę, bendruomeninę veiklą, buvo Clevelando LB apylinkės pirmininkas, apygardos pirmininkas, LB tarybos narys, tarybos pirmininkas 1961-1964, JAV LB centro valdybos pirmininkas 1955-1961, nuo 1963 — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vykdomasis pirmininkas, 1969 Pasaulio Lietuvių direktorius. Be to, aktyviai reikėsi ateitininkų ir Lietuvių Fronto Bičūlių veikloje. Už savo visuomeninę, kultūrinę veiklą 1966 apdovanotas Ohio gydytojų draugijos premija (1000 dol.).

Spaudoje bendradarbiavo nuo 1924, rašydamas daugiausia kalbiniais ir kultūriniais klausimais. Kartu su Pr. Skardžiumi ir J.M. Laurinaičiu parengė Lietuvių kalbos vadovą 1950.

Jis buvo ir Darbininko uolus bendradarbis, rėmėjas, skaitytojas.

-o-

S. Barzdukas priklausė tai idealistų kartai, kuri, baigusi lietuvišką mokyklą, savo gyvenimą skyrė Lietuvos kultūrinimui, švietimui. Gyvendamas gi trem-

(nukelta į 2 psl.)

MADRIDO KONFERENCIJA PERTRAUKTA SUSIKIRTIMU

Kampelmano kalboje paminėti lietuviai

Madrido konferencijos sesija užsibaigė liepos 28 aštriu susikirtimu tarp vakariečių ir sovietų delegacijų. Amerikiečių delegato Maxo Kampelmano kalboje buvo paminėti ir neseniai suimti lietuvių Helsinkio Grupės nariai, Vytautas Vaičiūnas ir Mečislovas Jurevičius. Pasak Kampelmano, areštai ir teismai dar labiau nusiaubė lietuvių ir ukrainiečių Helsinkio grupes. Jis išreiškė rūpestį esto Marto Nikluso sveikatos stoviu kalėjimė ir užsiminė apie latvių socialdemokrato Jurio Bumeistaro teismą. Kampelmanas pabrėžė, kad pastarųjų trijų metų bėgėjų 250 žmonių Sovietų Sąjungoje, įskaitant katalikus, buvo nuteisti už savo religinius įsitikinimus.

"Sovietų delegacijos vadovas mums dažnai kartojo, kad jo šalyje tėra nedaugelis žmogaus teisių aktyvistų", kalbėjo Kampelmanas. "Kodėl tad jo vyriausybė

ty, Vakarų Vokietijos ir Japonijos.

"Vadovas" taip pat aprašo ypatingą Vidaus reikalų ministerijos mokyklą Trakų gatvėje, kur specialūs daliniai apmokomi kaip palaikyti tvarką konclageriuose ir malšinti sukilimus. Į šią mokyklą praprstai siunčiami azijatai (uzbekai, tadžikai, turkmenai). Vilniuje šiuo metu specialių dalinių divizija laikoma "paruošties stovyje". (Elta)

taip labai jų bijosi? Kodėl valstybė, kuri propaguoja 'taikingą koegzistenciją', nesugeba koegzistuoti su skirtingomis apžiūromis savo pačios viduje? Kodėl ji turi bausti žmones už tai, kad jie prašo vyriausybės laikytis savo pačios priimtų įsipareigojimų?"

Kalbėdamas apie ateitį, Kampelmanas pareiškė, kad totalitariniai režimai sugeba laikinai užgniaužti žmogaus teisių sąjūdžius, tačiau "kova už laisvę nesibaigs. Sąjūdis išliks gyvas ir, laikui bėgant, suklestės. Jis išliks gyvas, nes nauji žmonės užims kritusiųjų vietą".

Anot Kampelmano, Madrido konferencijos metu, Sovietų valdžia ėmė dar labiau persekioti žmogaus teisių gynėjus ir, nepaisant Maskvos pažadų palengvinti šeimų susijungimą, dar labiau suvaržė emigraciją. Labai sumažėjo į Vakarus išleidžiamų armėnų ir vokiečių skaičius. Pirmąjį 1981 m. pusmetį leista išvykti 6,668 žydams — 73 nušimčiais maszetai, kaip 1979 m. pirmąjį pusmetį, kai emigravo 24,794 žydai.

Savo atsakyme į Kampelmano kalbą, Sovietų delegacijos vadovas, užsienų reikalų ministerio pavaduotojas Leonidas Iljičevs, pavadino ją "įžėdžiančia", "nuogai propagandine" ir "veidmainiška".

Konferencija bus tęsiama spalio 27. (Elta)

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Jau šiais metais išėjo iš spaudos "Lietuvos istorijos metraščių" IX tomas. Nors išėjo tik dabar, bet išleidimo metai yra 1979! Lauktume, kad tokio leidinio raštai būtų objektyvūs, istoriniai. Bet tikrosios istorijos

Savaitės įvykiai

Japonijoj pasigirsta įtakingų balsų, kaltinančių JAV už jų per didelį Izraelio protegavimą, kuris gali sukelti arabų nepasitenkinimą ir sužlugdyti laisvo pasaulio ūkinę sistemą.

Liberijos prezidentas William R. Tolbert 1980 nuvertęs seržantas Samuel K. Doe pakėlė save į generolus ir pasidarė kariuomenės vadu, o 12 savo ministrų pašaukė į kariuomenę, pakėlė į majoro laipsnį ir uždraudė be jo sutikimo viešai kalbėti. Penkis prieš jį pasisakiusius kraštą valdančios tarybos narius specialus teismas nuteisė mirti, ir bausmė buvo tuoj pat įvykdyta. Jo įsakymu buvo įvykdyta mirties bausmė ir 13 kareivių, kurie prieš jį rengė sąmokslą.

Izraelio švietimo ministeris sulaukė archeologinius Dovydo miesto kasinėjimus, nes kraštutinė religinė sekta rengdavo triukšmingas demonstracijas prieš kasinėjimus, o vyr. rabinas pagrąsino švietimo ministeriui religinėm sankcijom, jei kasinėjimai nebūtų sustabdyti.

Sov. S-gos disidentas Anatoli Marchenko, praleidęs 15 m. sovietų kalėjimuose ir 1969 parašęs apie savo išgyvenimus knygą "Mano liudijimas" yra vėl teisiamas Vladimire už priešsovietinę agitaciją.

Centrinės Afrikos respublikos kariuomenė nuvertė prezidentą Dacko ir valdžią perėmė kariuomenės štabo viršininkas gen. Andre Kolingba, sudarydamas karių vyriausybę, suspenduodamas konstituciją ir partijų veiklą.

Kinijos vyriausybė trisdešimt Shanghai miesto fabriku bando naują darbo dausmę: neproduktyvūs darbininkai yra kelis kartus įspėjami, paskui sumažinamas jų atlyginimas ir, jei nepasitauso, atleidžiami iš darbo.

Libano sostinėje Beirute teroristai nužudė Prancūzijos ambasadorių Libanui Louis Delamare.

Prancūzijos prezidentas Mitterand įsakė nacionalizuoti 36 Prancūzijos bankus.

Lenkijos Bydgoszcz miesto milicija, bandydama sulaukyti masinį kalinių pabėgimą, nušovė vieną jaunuolį. Likusieji kaliniai protestuodami užsibarikadavo kalėjime ir per dvi dienas reikalavo pagerinti jų gyvenimo sąlygas. Solidarumo unijai ir dvasiškijai tarpininkaujant, kalinių streikas buvo taikingai likviduotas.

Lenkijos solidarumo unija neleido valstybės televizijai ir radijui transliuoti unijos kongreso posėdžių.

Komp. Julius Gaidelis parašė naują 3 veiksmų operą pagal Anatolijaus Kairo libretą "Karalius Mindaugas". Turinys vystomas dviem kryptim: Min-

tėra tik keli nedideli rašiniai, o šiaip visas tomas skirtas komunistinei propagandai, ieškojimui tariamų sovietinės revoliucijos užuomazgų Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, gyrimuisi Lietuvos gamybiniais ryšiais su kitomis sąjunginėmis respublikomis "brandaus socializmo" sąlygomis. Taigi ir moksliniai metraščiai priekšami propagandinių rašinių.

Liepos 20 pavergtoje Lietuvoje miręs rašytojas Juozas Paukštėlis palaidotas ateistiškai. Buvo sudarytas specialus laidotuvių komitetas, kuriam vadovavo Rašytojų sąjungos pirmininkas A. Maldonis. Rašytojo kūnas buvo pašarvotas Meno darbuotojų rūmuose. Salėje grojo orkestras. Karstą lankė daugybė žmonių. Antakalnio kapinėse prie kapo buvo surengtas mitingas, kuriame propagandinės kalbas pasakė rašytojai A. Maldonis, J. Baltušis, J. Lankutis, Kėdainių gimnazijos direktorė S. Laurinaitienė. J. Paukštėlis paskelbtas liaudies rašytoju. Jo nekrologą pasirašė 54 komunistų partijos, administracijos ir Rašytojų sąjungos atstovai. Atrodo, kad J. Paukštėlis komunistų malonę įsigijo savo romanų trilogija, parašyta pagal partinius reikalavimus. J. Paukštėlis buvo krikščioniškų pažiūrų žmogus. Kol kas dar neaišku, ar žmona, dukterys ir kiti jo artimieji savanoriškai sutiko su komunistine laidotuvių tvarka, ar buvo priversti sutikti. Laidotuvėse, kuriose dalyvavo tiek daug partijos ir administracijos žmonių, negalėjo būti vietos religinėms apeigoms.

Paminėtos dviejų jau mirusių kultūrininkų gimimo sukaktys: dail. Vytauto Palaimos 70 metų gimimo sukaktis (miręs 1976) ir teatro Juozo Grybauskos 75 metų gimimo sukaktis (miręs 1964).

V. Palaima, gimęs 1911 Petrapilyje, 1931 baigė Kauno meno mokyklą — tapybą P. Kalpoko

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

nesu ką nors girdėjęs. Pati vienuolyno dvasia ir santvarka yra diametraliai tokiems dalykams priešinga.

Be to, Lietuvoje gyvena ištisa eilė vyrų, ilgiau ar trumpiau pabuvojusių jėzuitų vienuolynuose; ar girdėjo nors vienas, kad kas būtų buvęs pririštas prie stulpo ir nuplaktas?

Atkreipkime dėmesį į klaidingus Jauniškio tvirtinimus (tokių klaidingų tvirtinimų yra beveik kiekviename puslapyje, kartais net po kelis; vien tik 21-me puslapyje priskaičiavau jų daugiau kaip 40).

(Pilna klaidingų tvirtinimų) Jauniškis tvirtina, jog Misiūnas, su storais akiniais stiklais, iš Olandijos grįžęs į Kauną, čia Kipąs jį išbargęs ir liepęs rašyti prašymą, kad būtų išleistas iš vienuolyno.

Misiūnas Olandijoje niekada nėra buvęs. Keista, kad Jauniškis nežino, jog Silezija yra ne Olandijoje, bet Lenkijoje (čia pasirodo jo išsilavinimo lygis), ir kad vakarinė Silezijos dalis

ir M. Dobužinskio v adovybėje. Talentingai pasireiškė teatro dekoracijų kūrime, yra sukūręs 85 dekoracijas dramoms, operoms, baletams ir koncertams. Nuo 1951 meno dalykus dėstė Lietuvos dailės institute. Meno parodose dalyvavo nuo 1945. Už palankumą komunistinei valdžiai buvo paskelbtas meno veikėju ir liaudies dailininku. Be dekoracijų V. Palaima piešė ir portretų, plakatų.

Juozas Grybauskas gimė 1906 Kelmėje, 1925 baigė Kauno Aušros gimnaziją, iki 1931 studijavo Humanitarinių mokslų fakultete, 1933 baigė Vaidybos studiją ir buvo priimtas į Kauno teatrą aktorium. Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo aktyvus okupantų talkininkas, už tai buvo paskirtas Kauno teatro direktorium ir teatro meno vadovu. Nuo 1947 perkeltas į Vilniaus akademinių teatrų direktorium ir režisierium. Režisavo dramas, operas ir baletus. Paskelbtas nusipelnusių meno veikėju ir liaudies artistu. Išvertė į lietuvių kalbą K. Stanislavskio porą veikalų, teatro klausimais rašė spaudoje.

Vilniaus valstybinėje bibliotekoje iškilmingai paminėta sovietinio Lietuvos poeto Vacio Reimerio 60 metų amžiaus sukaktis. V. Reimeris yra gimęs 1921 Kuršėnuose. Tai vienas aktyviųjų okupantų talkininkų: karo metu tarnavo raudonojoje armijoje, pokaryje vadovavo propagandinėms radijo programoms, 1949-1969 redagavo laikraštį Literatūra ir Menas, nuo 1969 Gimtojo Krašto redaktorius. V. Reimeris neakivaizdiniu būdu yra baigęs M. Gorkio vardo literatūros institutą Maskvoje, yra išleidęs keliolika eilėraščių rinkinių. Savo eilėraščiuose jis garbina sovietinius "laimėjimus", džiaugiasi kolektyvizmu, didelėmis statybomis, poetizuoja sovietinius karo "herojus". Užtai yra apdovanotas premijomis, paskelbtas nusipelnusių kultūros veikėju, pagerbtas "Tautų draugystės" ordinu. Padliažiai pavergtoje Lietuvoje visada iškilmingai pagerbiami!

— Šią vasarą Jaltaje buvo sąjunginis lengvosios dainos konkursas. Didžiąją premiją laimėjo lietuvi solistė Janina Miščukaitė, premiją laimėjo ir kaunietė solistė Birutė Petrikytė, garbės raštu pabrėbtas solistas Liutauras Čeprackas.

— Sapudoje rašama, kad susirūpinta dievadirbio V. Svirskio kryžiais. Kėdainių apylinkėse šio dailininko kryžių dar yra privačiose sodybose, 12 kryžių esą jau perkelta į etnografinį Kėdainių muziejų, 6 kryžiai nuvežti į Vilniaus valstybinį dailės muziejų. Esą numatyta Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčią atremontuoti ir paversti V. Svirskio muziejumi.

— Rugsėjo 15 pavergtoje Lietuvoje, eidamas 77 metus, mirė dailininkas Leonardas Kazokas. Buvo gimęs 1905 liepos 27 Kaune. Kauno meno mokyklą baigė 1929. Meno studijų pagilinti buvo išvykęs į Paryžių. Veikė Nepriklausomųjų dailininkų draugijoje. 1940-41 organizavo "Dailės" kooperatyvą, 1941-1951 meno dalykus dėstė Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, vadovavo tapybos katedrai, rengė savo kūrinių parodas (1966-1975, 1980). Nuo 1961 galėjo tapyti tik kaire ranka, nes dešinioji kūno pusė buvo paraližuota. Jo kūrybos palikime yra gausu peizažų, taip pat yra portretų. Daug jo kūrinių pateko į Vilniaus ir Kauno meno muziejus.

— Tarp 1978-1980 metų S. Sąjungoje vyko teatrų kūrybinio darbo konkursas. Tarp išskirtinių teatrų pateko ir pavergtos Lietuvos akademinių operos ir baleto teatras, gavęs 1200 rb. premiją, ir Lietuvos valstybinis jaunimo teatras, laimėjęs 1000 rb. Premiją. Tačiau abiem teatram paskirti tik trečiojo laipsnio diplomai. Pirmojo laipsnio teko rusams.

— Klaipėdos kūrybinėje skulptorių stovykloje, trukusioje du mėnesius, Mažvydo vardo skulptūrų parkui sukurta 15 skulptūrų. Tarp jų yra ir kauniečio Roberto Antinio (g. 1898) kūrinys, iškaltas iš akmens su Telšių taikomosios dailės technikum studentų pagalba.

— Žinomos dailininkės S. Veiverytės tapybos paroda birželio ir liepos mėnesius veikė Bulgarijos sostinėje Sofijoje. Buvo išleistas puošnus jos kūrinių katalogas. Rodomi darbai sukurti nuo 1964 metų. Spaudoje džiaugiamasi, kad bulgarai labai paroda domėjosi, tris paveikslus nupirkę. Parodą net teko pratęsti.

— Klaipėdos kūrybinėje skulptorių stovykloje, trukusioje du mėnesius, Mažvydo vardo skulptūrų parkui sukurta 15 skulptūrų. Tarp jų yra ir kauniečio Roberto Antinio (g. 1898) kūrinys, iškaltas iš akmens su Telšių taikomosios dailės technikum studentų pagalba.

— Žinomos dailininkės S. Veiverytės tapybos paroda birželio ir liepos mėnesius veikė Bulgarijos sostinėje Sofijoje. Buvo išleistas puošnus jos kūrinių katalogas. Rodomi darbai sukurti nuo 1964 metų. Spaudoje džiaugiamasi, kad bulgarai labai paroda domėjosi, tris paveikslus nupirkę. Parodą net teko pratęsti.

— Kauno lėlių teatras pagerbtas Sovietų Sąjungos premija už vaidinimą "Juodoji višta, arba požemio gyventojai", kurį surežisavo L. Lankauskaitė. Iš 111 lėlių teatrų buvo premijuoti tik 6.

— Lietuvoje baigiamas kurti dokumentinis filmas "Kelias į didįjį sportą", skirtas šią vasarą. Vilniuje įvykusiai visos sąjunginei moksleivių spartakiadai. Sporto varžybos vyko Vilniuje, Trakuose, Kaune, Klaipėdoje. Filmiui scenarijų parašė žurnalistas V. Saulis, režisuoja A. Daukša, operatoriai — A. Petraitis, J. Kazlauskas, R. Damulis ir Z. Po-mecka.

— Lietuvoje taip pat kuriamas filmas rašytojo A. Vienuolio šimtąjam gimtadieniui. Pagal A. Vienuolio vaikystės atsiminimus scenarijų sukūrė Petras Dirgėla ir Rimantas Šavelis. Režisuoja Henrikas Šablevičius. Pagrindinius vaidmenis vaidina Vytautas Paukštė, M. Lapas, M. Capas, N. Ozelytė.

— Kuriamas ir Amerikos gyvenimą niekinantis filmas "Medaus mėnuo Amerikoje". Scenarijų sukūrė Amerikoje kai kurį laiką gyvenęs propagandininkas Albertas Laurinčiukas. Režisuoja Kauno dramos teatro režisierius J. Vaitkus. Pagrindinį vaidmenį vaidina aktorė R. Stalilūnaitė. Filmą vaizduoja žymų chirurgo Stiklių, pasinėrusį į materialinę gerovę. Daktras atsikviečia Lietuvoje likusią žmoną Mortą. Toji negali pritapti prie Amerikos gyvenimo ir sugriaua dakto "laimę".

— Šią vasarą Jaltaje buvo sąjunginis lengvosios dainos konkursas. Didžiąją premiją laimėjo lietuvi solistė Janina Miščukaitė, premiją laimėjo ir kaunietė solistė Birutė Petrikytė, garbės raštu pabrėbtas solistas Liutauras Čeprackas.

— Šią vasarą Jaltaje buvo sąjunginis lengvosios dainos konkursas. Didžiąją premiją laimėjo lietuvi solistė Janina Miščukaitė, premiją laimėjo ir kaunietė solistė Birutė Petrikytė, garbės raštu pabrėbtas solistas Liutauras Čeprackas.

— Sapudoje rašama, kad susirūpinta dievadirbio V. Svirskio kryžiais. Kėdainių apylinkėse šio dailininko kryžių dar yra privačiose sodybose, 12 kryžių esą jau perkelta į etnografinį Kėdainių muziejų, 6 kryžiai nuvežti į Vilniaus valstybinį dailės muziejų. Esą numatyta Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčią atremontuoti ir paversti V. Svirskio muziejumi.

— Rugsėjo 15 pavergtoje Lietuvoje, eidamas 77 metus, mirė dailininkas Leonardas Kazokas. Buvo gimęs 1905 liepos 27 Kaune. Kauno meno mokyklą baigė 1929. Meno studijų pagilinti buvo išvykęs į Paryžių. Veikė Nepriklausomųjų dailininkų draugijoje. 1940-41 organizavo "Dailės" kooperatyvą, 1941-1951 meno dalykus dėstė Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, vadovavo tapybos katedrai, rengė savo kūrinių parodas (1966-1975, 1980). Nuo 1961 galėjo tapyti tik kaire ranka, nes dešinioji kūno pusė buvo paraližuota. Jo kūrybos palikime yra gausu peizažų, taip pat yra portretų. Daug jo kūrinių pateko į Vilniaus ir Kauno meno muziejus.

— Tarp 1978-1980 metų S. Sąjungoje vyko teatrų kūrybinio darbo konkursas. Tarp išskirtinių teatrų pateko ir pavergtos Lietuvos akademinių operos ir baleto teatras, gavęs 1200 rb. premiją, ir Lietuvos valstybinis jaunimo teatras, laimėjęs 1000 rb. Premiją. Tačiau abiem teatram paskirti tik trečiojo laipsnio diplomai. Pirmojo laipsnio teko rusams.

— Klaipėdos kūrybinėje skulptorių stovykloje, trukusioje du mėnesius, Mažvydo vardo skulptūrų parkui sukurta 15 skulptūrų. Tarp jų yra ir kauniečio Roberto Antinio (g. 1898) kūrinys, iškaltas iš akmens su Telšių taikomosios dailės technikum studentų pagalba.

— Žinomos dailininkės S. Veiverytės tapybos paroda birželio ir liepos mėnesius veikė Bulgarijos sostinėje Sofijoje. Buvo išleistas puošnus jos kūrinių katalogas. Rodomi darbai sukurti nuo 1964 metų. Spaudoje džiaugiamasi, kad bulgarai labai paroda domėjosi, tris paveikslus nupirkę. Parodą net teko pratęsti.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudo kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliui pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

Residencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
FLORIDA REAL ESTATE **Angelė E. Karnienė**
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

LIETUVA

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Eina kryžiaus kelius Š. Amerikos kankinių šventovėje rugpjūčio 30 Auriesville, N.Y. Nuotr. K. Česnos

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. (ISSN 0011-6637)

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207Eina nuo 1915 m. 1951 m. sujunge AMERIKA. LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$1.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija laisvo nuosavyne •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Rudens darbai

Kristijonas Donelaitis savo Metuose rašo ne apie rudens darbus, bet apie rudens gėrybes. Iš laukų surenkamas derlius, prasideda rudens puotos, derliaus šventės. Mūsų lietuviškajame gyvenime išėivijoje netenka kalbėti apie rudens gėrybes, apie surinktą derlių. Dauguma mūsų jau nebesiverčia žemės ūkiu, jau nei sėja, nei piauna, nerenka nei derliaus. Bet čia mes turime ypatingą vasarą, kada viskas sustoja. Atostogos, poilsis. Susirinkti kur į sales beveik neįmanoma, nes salėse būna karšta. Be to, visur traukia pajūriai, gamta. Atostogauja visos organizacijos, klubai, chorai, tautinių šokių grupės, mokyklos.

Rugsėjis vėl atneša vėsesnius vakarus, vėsesnes dienas. Visos organizacijos pradeda naują veiklos ciklą. Pradedant verta ir planuoti ir darbus surikiuoti, vienokiu ar kitokiu būdu juos išryškinti.

Tad ne puotom, bet darbam šaukia mus atėjus ruduo. Girdėjome, kad rugsėjis paskelbtas Lietuvos Bendruomenės mėnesiu. Iki šiol tas mėnuo nebuvo tinkamai išryškintas, kažkaip visus dar veikė vasaros atostogų lengva nuotaika. Bet — Lietuvos Bendruomenė yra pati svarbiausia ir reikalingiausia mūsų organizacija. Išgirsime jos prašymus — susimokėti nario mokesčių, auka paremti lituanistines mokyklas ir drauge savo vaikus leisti į tas mokyklas.

Dabar dar kartą primename, kad vienas iš svarbiausių mūsų uždavinių ir yra lituanistinis švietimas. Jau kalbėjome, kad Lietuvos Bendruomenė ragina visus tėvus savo mokyklinio amžiaus vaikus siųsti į lituanistinę mokyklą. Norime čia paraginti specialiai New Yorko visuomenę. Kiek čia pastangų dėjo mokytojai, kad būtų aukštesnioji li-

tuantinė mokykla, bet viskas pasibaigė niekais. Tėvai nenorėjo savo vaikų leisti į tą mokyklą. Dabar mokykla perėjo į dešimties metų sistemą. Dalis mokinių, baigę aštuonius skyrius, pasitraukė iš mokyklos, žinoma, su tėvų sutikimu. Dabar prašome tėvus įtaigoti savo vaikus, kad jie daugiau gautų lituanistinio išsilavinimo, kad jie baigtų dešimties metų mokyklą. Bus didelis skirtumas, nes baigusieji dešimties metų mokyklą jau supranta lietuviškos visuomenės problemas. Jie jau tampa aktyvūs lietuviškos visuomenės nariai.

Auka paremkime lietuviškas mokyklas. Ypač prašomos draugijos mokyklai paskirti savo auką.

Kiekvienas ruduo tegu būna ir naujos veiklos pradžia mūsų organizacijose, klubuose. Nestovime šalia, nesireiškiame kritika, nes kritikuoti yra kur kas lengviau, nei dirbti. Prisiėkime savo konkrečių darbų, veikla. Organizacijai juk reikia daug rankų, daug visokiausių darbų reikia atlikti. Tad būkime ten aktyvūs, save paliudikime darbu, o ne kritišku žodžiu.

Daug kartų kalbėjome apie jaunimą. Ir dabar tegu būna jam skiriamas tinkamas dėmesys bei visuomenės rūpestis. Paremkime jaunimo darbus, jų planus, padėkime jiems organizuoti, patikėkime jais. Ir jie yra pajėgūs atlikti net didelius žygius, projektuoti ir veikti. Jie nori draugystės su tais vyresniais, kurie juos supranta ir jiems talkina.

Naujas darbo sezonas. Tegu būna didesni ir aktyvesni mūsų chorai, mūsų tautinių šokių ansambliai ir grupės, jaunimo organizacijos ir visos lietuviškos organizacijos. Ir kiekvienas mūsų jauskime didesnį atsakingumą, pareigą padaryti aplinką lietuviškesnę ir geresnę.

Ne vienas mūsų jaučiamės dvasiškai subombarduoti. Įvairūs pastarųjų laikų pasikeitimai bažnytiniam gyvenimui daugelį mūsų paveikė gana neigiamai. Atrodo, kad griuvo pasakytiniai žilai, kuriais dar galėjome pasitikėti ir remtis. Religiniame gyvenime tikėjomės pastovumo — bent čia, galvojome, rasime užuovėją nuo kasdieninio triukšmo ir nežmoniškai greito gyvenimo judėjimo.

Ir tai nėra būdinga tik mums lietuviams, nors mes gal giliau savo žaizdas slepiame ir tik kam nors užlipus ant mūsų dvasinių mozolių pašokstame gintis, aiškintis ar priekaištauti. Bet ir amerikiečiai jaučia tam tikrą dvasinę suirutę. Vienas rašytojas, norėdamas paaiškinti apie naują priėjimą prie Šv. Rašto mūsų laikais, kaip tik cituoja kažkieno nusiskundimą: „Šiais laikais niekuo negaliu būti tikras. Esu pasimetęs. Kur tik pasižiūriu — sąmyšis. Neseniai mačiau net vyskupą su ūsais...“

Taigi ilgesį ko nors pastovaus ir tvirto religiniame gyvenime išreiškiame įvairiais būdais. Šį nusiteikimą nesunku atpažinti savyje ir kituose. Kaip tik todėl mūsų vertėtų grįžti prie Dievo žodžio — jį įsikibti ir jo šviesoje naujai pažvelgti ir įvertinti visą mus supantį idėjų ir besikeičiančių papročių stūrį. Juk Naujasis Testamentas

ŽVILGSNIS Į ŠVENTRAŠČIO RAKTĄ

Kultūros Židinyje, Brooklyne, gegužės 24 Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko židinyje surengė kun. prof. Antano Rubšio veikalą „Raktas į Naujajį Testamentą“ antrojo to-

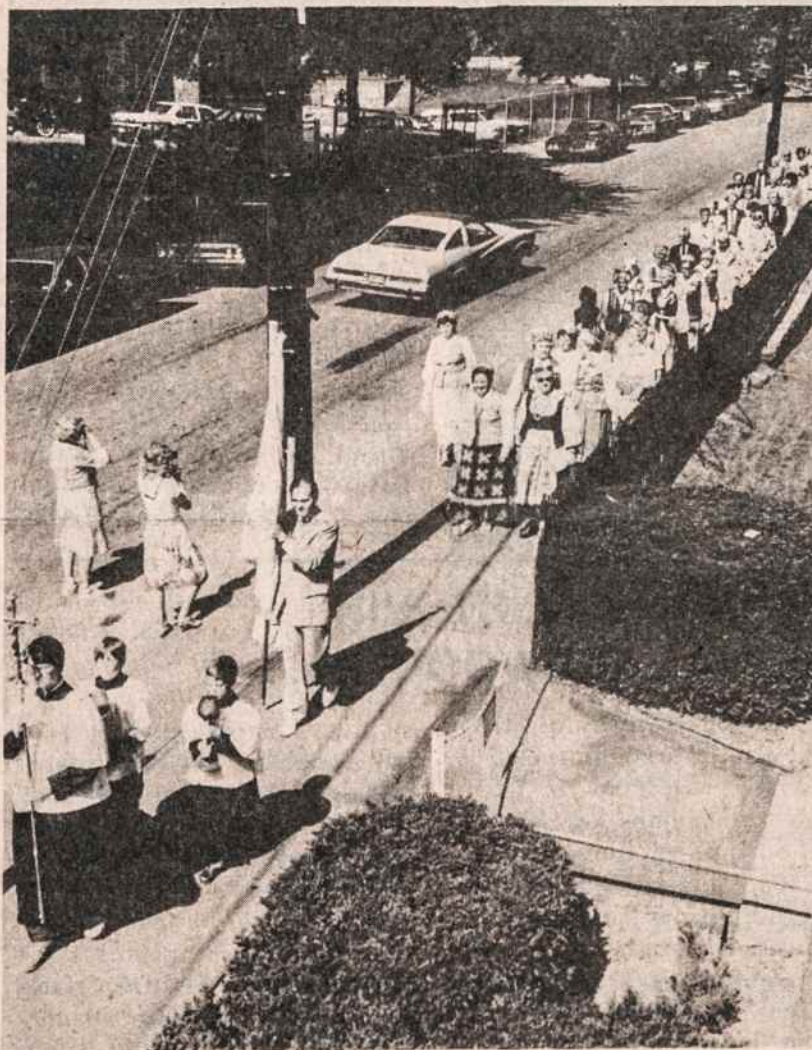
mo sutiktuves. Ta proga iš Putnamo, Conn., atvykusi sesuo Ona Mikailaitė, teologijos magistrė, susirinkusiems pabėrė eilę minčių, su kuriomis supažindiname ir Darbininko skaitytojus.

yra mūsų tikėjimo pagrindas ir tvirtovė. Jis turėtų būti mūsų pastovus ramstis ir atgaiva.

Naujasis Testamentas nėra mums visai svetimas, bet jis nėra toks labai savas. Gal esame pasisavinę vieną kitą tekstą ar vieną kitą mintį iš evangelijų ar kitų per pamaldas skaitomų ir komentuojamų tekstų. Gal kartais ir patys pasiskaitome. Turime gana gerą Naujojo Testamento vertimą iš graikų kalbos, kuria jis buvo parašytas. Turime ir psalmių knygą. Problema, rodos, tik rasti laiko ramiai atsistoti ir pasiskaityti. Bet iš tikro nėra taip visai paprasta. Tikrai įsigilinti į Dievo žodį — jį tikrai išgirsti ir protu, ir širdimi — mums kliudo du dalykai:

1. kai kas jau per dažnai girdėta, atrodo nublanę ir atsibodę,

2. kai kas — pvz. Pauliaus laiški — sunkokai įkandama, mintys mums svetimos, išsireiškimai neaiškūs.

Lietuvos vyčiai savo seimo metu Scrantone rugpjūčio 23, eina į Šv. Juozapo bažnyčią Scrantone pamaldom.

Taigi reikia kokio nors vadovo, kuris paaiškintų, padrasintų, naujai ir šviežiai nušviestų Dievo žodžio turtais, kad būtų medžiagos protui ir širdžiai. Todėl kun. Antanas Rubšys užsimojo rašyti dvi toms veikalą *Raktas į Naujajį Testamentą*. Abu tomai jau atspausdinti.

Šis dvi toms veikalas, kuris daugiau mažiau chronologiškai apžvelgia visus 27 NT raštus, yra ne tiek komentaras, kiek suglausta NT studija, panaudojant modernius šventraštinį studijų metodus. Nuo arkiv. Skvirecko Senojo ir Naujojo Testamento vertimų su plačiais paaiškinimais, kurie buvo padaryti prieš trisdešimtį su viršum metų, nieko rimto nebuvo išleista šioje srityje. Kun. Rubšio veikalas pralaužia ledus.

Nors *Raktas į NT* yra mokslinis veikalas, jis nėra skirtas vien specialistams ar dvasiškams, bet ir kiekvienam mąstančiam tikinčiam, kuris nori sugrįžti prie savo krikščioniško tikėjimo šaknų. Autorius gerbia mūsų savitą lietuvišką protą, kuris linkęs dalykus nuodugnai išnagrinėti. Bet, nors knyga yra rimta studija, ji nėra sausa ir nuobodi. Žinių gausybė, bet lengvas ir jaukus jų surikiavimas ir atpasakojimas kiekvieną patrauks. Kun. Yla pasisakė, kad skaitęs kaip romaną... Paties autoriaus nuotraukos mus priartina prie vietovių, kur vyko mūsų išganymo drama. Įvairius brėžiniai ir P. J. Andriaus žemėlapių vaizdžiai pailiustruoja tai, apie ką kalbama tekste.

Dabar šiek tiek apie modernius bibliinių studijų metodus ir jų naudojimo istoriją. Tai duos, tikiuos, tam tikrą perspektyvą *Rakto į NT* skaitymui ir tinkamam šios studijos vertinimui.

Katalikų Bažnyčioje pažiuros į modernias bibliines studijas sukrenta į maždaug tris tarpsnius nuo šio šimtmečio pradžios.

1. Nepasitikėjimo tarpsnis — nuo 1900 iki 1940.

Modernios bibliinės studijos buvo daromos protestantų tarpe daug anksčiau negu pas mus. 19-tame šimtmečiu jos jau buvo gerokai įsibangavusios. 19-to

šimtmečio pabaigoje ir šio pradžioje katalikų dauguma ir pati Bažnyčios hierarchija gerokai jomis nepasitikėjo, nes daugelis šių studijų pradininkų buvo liberalai ir skeptikai. Jie darė savo išvadas, kurios nebuvo priimtinos tikintiesiems, arba visų studijų kryptį nuspaldino savo filosofinėmis prielaidomis. Tačiau patys *metodai* buvo vertingi, tik reikėjo atskirti pelus nuo grūdų. Ligi 1940 tačiau katalikų Bažnyčioje vyravo priešiška nuotaika, suplankant šios rūšies tyrinėjimus su „modernizmu“, kurį pop. Pijus IX pasmerkė.

2. Įsipilietinimo ir didelių laimėjimų tarpsnis — 1940-1970.

Ilgainiui patirta, kad šis naujas priėjimas prie Dievo žodžio — vadinamas kritiško istorinio nagrinėjimo metodu — iš tikro nėra žalingas savyje, anaipol, labai naudingas įrankis geriau suprasti istorinį Šv. Rašto foną ir patį užrašytą žodį. Popiežius Pijus XII, popiežius intelektualas, kaip jis buvo pramintas, 1943 m. savo enciklika *Divino Afflante Spiritu* leido katalikam Šv. Rašto tyrinėtojams naudotis kritiško istorinio nagrinėjimo metodu. II Vatikano Susirinkimas tai užtvirtino ir dar plačiau atvėrė duris tyrinėtojams. 1964 pop. Paulius VI sudarė naują Pontifikalinę Biblinę komisiją, kuri išleido labai svarbų dokumentą: Instrukciją apie Evangelijų Istoriskumą. Ši instrukcija davė bendras gaires egzegzetams ir mokslininkams, bet paliko jiems daug laisvės vystyti savo studijas.

Per paskutinius 30 metų katalikai mokslininkai labai pasivarė bibliinių studijų srityje, kai kur net pralenkdami savo konfratrus protestantus. Išleista daug mokslinių knygų ir taip pat populiarių ir lengviau skaitomų veikalų supažindinti visuomenę su naujomis bibliinėmis studijomis. Jų tikslas ir duomenys tampa labiau suprantami ir plačiau priimtini. Tačiau tebėra ir šiet tiek įtampos tarp tų, kurie duos, tikiuos, tam tikrą perspektyvą *Rakto į NT* skaitymui ir tinkamam šios studijos vertinimui.

3. Dabar esame trečiame — asimiliacijos — laikotarpyje. Dabar vyksta bibliinių studijų duomenų suderinimas su katalikų doktrina, teologija ir kasdieniu gyvenimu.

Dabar, manau, jums kyla klausimas, kas tai yra tas kritiško istorinio nagrinėjimo metodas.

(Bus daugiau)

Sesuo Ona Mikailaitė

ŠALY,
KUR PELIKANAI
GYVENA

Kelionė Floridos pajūriu

PAULIUS JURKUS

4 —

Pajūrio dailininkai

Pajūriai sutraukia ne tik vasarotojus, bet ir dailininkus, meno mėgėjus, kurie organizuoja galerijas ir stengiasi kuo daugiau parduoti.

Dailininkai kaip kokie paukščiai skrenda tai į šiaurę, tai į pietus pagal metų laikus. Kiek daug dailininkų vasarą susirenka Kennebunkporte, kiek ten atidaro galerijų! Ten sutelkia tiek paveikslų, kad rodos, galėtų visą pajūrį nukloti paveikslais.

Pietų kraštų dailė kitaip vystosi. Čia beveik apskritus metus patogu atostogauti. Čia galima ir pastoviai gyventi vasaros nuotaiomis. Tad dailininkai čia įsikuria ir čia pastoviai organizuoja savo dailę.

Ir kodėl dailininkus traukia prie jūros? Judrus jūros bangavimas atneša svajones, sukuria kūrybinę nuotaiką. Kiek daug dai-

lininkų tapo jūrai! Ir kas ta jūra? Per paveikslu vidurį išvedė ištirzinę liniją, užverti porą bangelių, padėjai kelis akmenis pirmame plane, — ir jau jūra.

Čia yra tik šikas. Kad šis paveikslas būtų gyvas, kad žiūrovui padarytų įspūdį, primintų jo valandas prie vandens reikia prie tokio paveikslu atsidėjęs dirbti. Reikia ilgai stebėti jūrą, atsimiti jos bangų ritmą, užlūžimą, kaip ji verčia arčiau kranto. Jūra yra judrus modelis. Nėra taip lengva nutapyti.

Bet žiūrovas greitai užsikabina už jūros peizažo. Kažkas jį traukia. Ta paslaptina, mistinė jūra, bangų didybė, atšovai, laiveliai, žvejai. Kokia tai romantika! Traukia tai žiūrovą, ir jis sustoja prie tokių paveikslų. Kažko ilgis. Ir nori tą ilgesį namo parsinešti, kad jam ką nors primintų.

Kokį didelį pasisekimą turi Česlovo Janušo jūros. Didesnė jo paveikslų dalis nutapyta lietuviško pajūrio įspūdiu. Ir žmonėms miela stebėti jo sukurtą jūrą, bangų ritmą, idiliškai mirguliuojančius šviesos atspindžius.

Lietuviai dailininkai

Floridoje jau gyvena visa eilė lietuvių dailininkų. Šioje apylinkėje suradau du — dail. Antaną Petrikonį ir dail. Ringailę Zotovienę.

Pirmiausia sustojame pas Antaną Petrikonį. Tai didžios energijos ir didžio apskrumo vyras. Kadaise jis gyveno Chicagoje ir ten turėjo meno reikmenų krautuvę, galeriją. Reikia žmogui kokio rėmo ir užšoka pas jį. Ten ir paveikslą jo nuperka. Iš ten jis su parodom keliavo į kitas lietuviškas kolonijas. Taip atkeliavo ir į New Yorką. Jo paroda Kultūros Židinyje praėjo labai sėkmingai.

Šiauriniai Chicagos vėjai nepatiko šiam mielam džiukui. Susipakavo ir išvažiavo. Nutūpė šioje vietoje — Juno Beach, Fla. Čia jis įsitaisė butą kondominiume ir judrioje gražioje gatvėje atidarė galeriją, meno reikmenų krautuvę. Gatvė graži. Galerijos vitrina graži.

Žmonės mėgsta užteiti į galerijas pasižvalgyti.

Čia suranda kokį paveikslą, kurio jam nebegali užmiršti. Ir

vėl grįžta, grįžta, kol galų gale nuperka.

Ramioj popietėje ir mes sustojome prie jo krautuvės. Dailininkas triūsė savo galerijos gilumoje — rėmino paveikslus, dėjo paspartas. Tai ir pradžiugo jis, tai ėmė kalbėti savo sodriu balsu. Kai nusijuokia, tai net trenkia. Ir kaip jis galėjo išaugti toks milžinas Džukijoje? Paprastai ten žmonės nesivaro į aukštį, dažnai yra smulkučiai, o dail. Petrikonis lyg koks imtynių dalyvis — stambus vyras.

Jis tuoj metė savo darbą, sustūmė kėdes, kad galėtume pasikalbėti. Ir alaus atnešė dienoms kaitrai atvėsinti. Jis čia praleidžia daug laiko, čia jis ir savo paveikslus tapo. Dalis jų iškabinta sienose. Kiti sudėti pasieniais. Jis rengiasi parodom. Nuolat ir nuolat sutelkia kiekį paveikslų ir išbilda kur su paroda. Ir dabar prisiminė New Yorką, kaip ten surengti parodą. Jau galėtų ir antrą kartą atvažiuoti, nes jo paveikslai yra suprantami, malonūs žiūrovui.

Čia turėjau reikaliuką — norėjau surasti rėmą ir nusipirkti šaltos žiemos paveikslui. Tai dovana pietų kraštam. Čia gali atvežti tik žiemos peizažus, kad jie vėsintų žiūrovą.

Dzūkas visada plačių mostų. Tuoj ir rėmas! Ir dar daugiau! Kai reikia sumokėti, šoka prieš, girdi, nereikia. Šiaip taip grūstę įgrudau bent pusę kainos.

Norėjau nusipirkti piešimui bloknotų, pieštukų, nes nebuvo

kaip iš New Yorko pasiimti. O papiešti labai noris, tiesiog piršta niežti. Už tuos daiktus negalėjo įsiūlyti pinigų. Tegu būna dovana!

Atsiveikindamas linkėjau kuo geriausias kloties. Bet pats galvoju, jog reikia ir laimės, ir baisiai didelės energijos, kad galėtum išlaikyti galeriją. Tai yra beveik neįmanoma. Kiek lietuvių turėjo galerijų, ir visos neišilaukė. Ir kaip išilaukys čia A. Petrikonis?

Nerimas buvo pagrįstas. Neišsilaukė ir jis. Galeriją ir meno reikmenų krautuvę uždarė.

Antroji dailininkė čia gyvena tai Ringailę Zotovienę. Ji čia atsikėlė iš Detroito su savo dukra ir čia įsikūrė. Dukra negali gyventi šiauriniuose kraštuose, smaugia dusulys. Teko čia įsikurti. Vyras daktaras liko prie Detroito, nes ir ten sukaupias nemažas turtas, medicinos praktika.

Dailininkė gyvena netoli Oniūnų. Porą gatelių ir jos vasarinė vila, kuri primena kažkaip romėnų ištaikingas vilas.

Bet pirmiausia kalbėkim apie šeimininkę, apie žmogų. — o ne apie akmenis, plytas, iš kurių yra pastatyta vila.

Dail. Ringailę Zotovienę yra Jonynaitė. Dail. V. K. Jonyno brolio dukra. Ir reikia tik ją

pamatyti, išgirsti žodelį, ir tuoj pagausi, kas ji tokia. Panaši į visą Jonyno giminę. Tas pats kalbėjimo būdas, manieros, tikrovės matavimas ir pakilus jos vertinimas. Ji lyg burbuliuojantis šampano stiklas — spraksi, žaidžia žodžiais.

Pas dailininką patekęs, pirmiausia nuo menų ir pradėdi. Į paveikslu žiūri. Atsidėjęs žiūri ir vaikštai po gražų saloną, koridorius. Atsiduri ir už durų.

Ji kieme turi didelį maudymosi baseiną. Prie jo krašto pastogėje įsirengusi darbo kampa. Čia lieja akvareles, tapo aliejinis paveikslus. Mėgsta gamta, žiemos peizažus. Mėgsta gėles.

Daug kalbėjome apie jos parodą, kuri buvo sumanyta rengti New Yorko. Jau ir salė užsakyta (buvo 1980 spalio 4,5). Kaip nuvežti, kaip pasikrauti, kur atvykus dėtis. Klausimas klausimą veja.

Bet ji yra Jonynaitė, jai dėdė — tas apskurs ir sumanus dailininkas V. K. Jonynas. Ir ji nepražus.

Pažadėjome visokiausią pagalbą. Negi dabar nepasitiksi pietiečių, kai jie atskrenda į šiaurę.

(Bus daugiau)

DAILIŲJŲ MENŲ KLUBAS LOS ANGELESĖJE, CALIF.

Prie Ramiojo vandenyno įsikūrusioje lietuvių kolonijoje gyvena nemaža talentingų tautiečių, kurie reiškiasi įvairiose meno srityse. Tokių viena meno šaka paėmus, jie nesudarytų pajėgios grupės savitai veiklai. Rašytojų čia yra kiek daugiau, čia veikia ir Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba. Tie visi įvairių šakų menininkai yra susibūrę į Dailių menų klubą. Čia dalyvauja dainos atstovai, dailininkai, rašytojai, architektai, teatralai. Klubas kasmet padaro po keletą susirinkimų bei pobūvių. Vadovauja iš eilės. Dabartinį pirmininku buvo architektas Jonas Mulokas. Kitai kadencijai vadovaus sol. Vincė Jonuškaitė-Zaunienė.

Rugpjūčio 15 tokia vakaronė įvyko Jono ir Jadvygos Mulokų rezidencijoje. Ją pravedė Bronys Raila. Savo kūrybą skaitė Bern. Brazdžionis, Alė Rūta, Vincas Trumpa, iš Washingtono čia atvykęs atostogauti. Architekto Muloko darbus apibūdino prel. dr. P. Celišius. Po to buvo vaisės ir pašnekesiai.

Ši vakaronės vieta labai jau tiko Dailių menų klubui. Pati rezidencija baigta tik prieš metus, iš lauko primena lyg kokią pilį. Labai įdomiai ir sumaniai įrengtas vidus. Iš centro eina masyvūs iš baltųjų padaryti laiptai, apdengti minkštais kilimais. Tie laiptai veda į septynis pusaukščius, kurių kiekvienas sudaro atskirą buto dalį — darbo patalpos, poilsio patalpa, miegamieji ir t.t. Taip ir vakaronės dalyviai sėdėjo ne tik ant sofų,

kėdžių, bet ir ant tų masyvių laiptų.

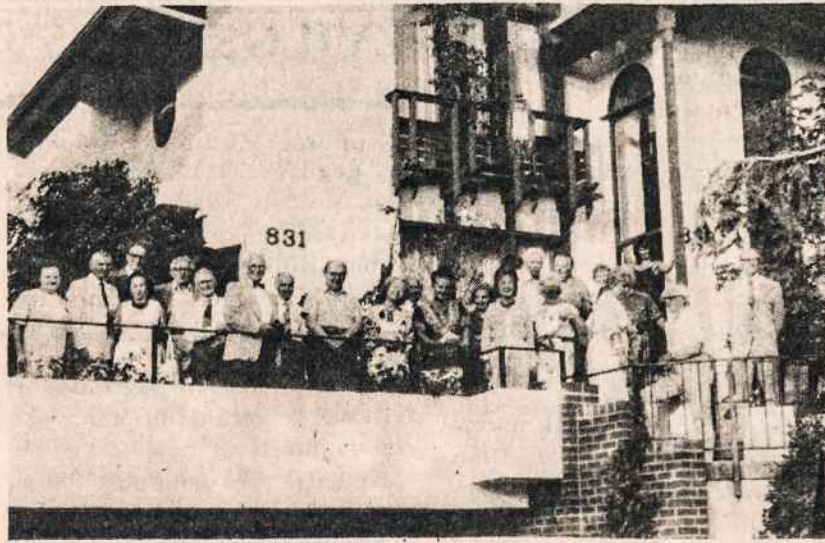
Architektas J. Mulokas visur stengiasi panaudoti lietuviškus motyvus bei lietuviškas architektūros formas. Lietuviškas pakelių kopytėles jis užkėlė net ant bažnyčios bokštų. Tokias kopytėles matome ant Marquette Parko Chicagoje, E. St. Louis bažnyčių ir ant dar eilės kitų pastatų.

Jo darbo kambaryje vakaronės metu buvo išdėstyti jo įdomūs ir puošnūs paveikslai — projektai. Jam dabar talkina sūnus Rimas, kuris taip pat yra baigęs architektūros mokslus.

J.Kn.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 40-ties metų sukakties minėjimas baigiamas išklmėmis spalio 25, sekmadienį, 10:30 val. iškilmingos koncelebracinės mišios už gyvus ir mirusius parapiečius bei geradarius. Pamokslą pasakys Tėv. Bruno Markaitis, SJ. Giedos parapijos choras ir solistai. 1 val. didžiojo parapijos salėj banketas, kurio metu bus pagerbti ypatingu būdu prisidėję prie sukaktvinių metų proga įvykusio Šv. Kazimiero bažnyčios pagražinimo ir kitų pagerinimų. Banketo metu meninę programą atliks solistė Karen Vidžiūnienė iš Arizonos. Jai akomponuos pianistė Raimonda Apeikytė.

Antano Smetonos, Lietuvos prezidento, gyvenimo kai kurie gyvenimo įvykiai bus rodomi filme, kurį pagaminio Paulius Jasiukonis. Filmo premjera rugsė-

Architekto Jono Muloko namų fasadas. Balkone Dailių menų klubo dalyviai. Septintas iš kairės — Jonas Mulokas.

jo 20, sekmadienį, 12:30 val. popiet Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėj.

Ona Razutienė, uoli lituanistinės mokyklos ir Los Angeles lietuviškojo jaunimo ugdytoja bei organizatorė, bus pagerbta spalio 3, šeštadienį, 7 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos didžiojo salėj su specialia programa ir banketu.

Skautų sukaktvinių šventė įvyks spalio 17-18. Šeštadienį 7 val. vak. skautiška vakaronė su programa ir vaišėmis. Sekmadienį 10:30 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje mišios, o po jų parapijos salėj skaučių ir skautų sueiga.

Kompozitorius Bronius Budriūnas, sėkmingai pakėlęs sunkią širdies operaciją, palengva sveiksta ir stiprėja savo namuose. Jam sergant, jį pareigose pavaduoja Rimas Polikaitis ir Raimonda Apeikytė.

Petrui Sakui Kaiser ligoninėje buvo padaryta sunki širdies operacija. Po sėkmingos operacijos ligonis sveiksta namuose.

Balys ir Dalia Mackialai, pardavę gražią nuosavybę Los Angeles, Calif., išvyko gyventi į Ormond Beach, Floridą. Abu Mackialai buvo veiklūs Los Angeles

Naujas šv. Kazimiero vitražinis langas Los Angeles lietuvių parapijos bažnyčioje a.a. prel. J. Macijausko, parapijos kūrėjo, atminimui. Vitražo autorė — J. Piczek; Okso ir Schaefer šeimų dovana.

lietuvių kolonijos nariai. Dalia Mackialienė daugelį metų sėkmingai vadovavo Los Angeles lietuvių dramos sambūriui, kuris pastatė eilę vertingų veikalų ir teatrų festivaliuose yra laimėjęs premijų. —L.Ž.K.

KULTŪRINIAI RENGINIAI KENNEBUNKPORTE

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte buvo visa eilė kultūrinių renginių. Vasara šiemet buvo šilta ir graži, daug suvažioavo vasarotojų.

Renginių sezonas pradėtas liepos 12 Lietuvių diena — pikniku. Programą atliko Brocktono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Juliusa Gaidelio, ir Bostono Onos Ivaškienės vadovaujama tautinių šokių grupė.

Tautinius šokius šoko kiemo aikštėje, o choro koncertas vyko didžiojoje salėje, kuri buvo pilna žiūrovų. Koncertas praėjo su pasisekimu ir entuziazmu.

Tuo metu prasidėjo Liet. Fronto Bičiulių stovyklavimas. Šalia paskaitų buvo du koncertai, juos abu atliko aktorė ir solistė Elena Blandytė. Liepos 17 buvo jos neužmiršamas žodinis rečitalis, kada skaitė lietuvių autorių kūrybą. Ispūdis buvo labai puikus. Gi liepos 19 ji atliko vokalinę programą, kurioje buvo liaudies dainos, individualinė kūryba, ištraukos iš operų ir estradinės dainos. Jos plačios apimties balsas buvo visai pajėgus atlikti šią sunkią, įvairiaspalvę programą. Akomponavo Saulius Cibas.

Liepos 16 Liet. Fronto Bičiuliai pasikvietė iš Bostono sekstetą ir jauną bekylančią solistę Marytę Bizinkauskaitę iš

Brocktono. Ją pianu palydėjo James Haig. Šis dvigubas koncertas praėjo pakilioje nuotaikoje.

Liepos 26 atvyko solistė Daiva Mongirdaitė su rimta, gražia programa. Akomponavo Saulius Cibas. Koncertas įnešė daug žavesio ir pavasarinės nuotaikos.

Liepos 31 buvo vakaras, skirtas žodinei kūrybai. Irena Vebaitienė paskaitė kelis eilėraščius, o iš Bostono atvykusios Tvirbutienė-Rutkauskaitė ir Elena Gineitienė suvaidino vieną aktą iš Schillerio dramos "Marija Stuart". Vaidinimas parodė nepriklausomoje Lietuvoje naudotą scenos techniką.

Rugpjūčio 2 koncertavo solistas bosas-baritonas Benediktas Povilavičius. Jis atliko dainų ir arijų rečitalį. Akomponavo kompozitorius Jeronimas Kačinskas.

Rugpjūčio 3 kavinėje įvyko literatūrinis pasikalbėjimas apie Česlovo Milašiaus knygą, parašytą 1955 metais ir išverstą į anglų kalbą — Isos slėnis. Alina Staknienė buvo šio pokalbio organizatorė ir moderatorė. Pokalbyje dalyvavo Jonaitienė, Vasyliūnienė ir prof. V. Vardys. Buvo ryškiami lietuviški šios knygos vaizdai, nes veikalas yra autobiografinis, vaizduoja dvarą, kuriame autorius gimė ir augo.

Metinis vasarotojų choro koncertas įvyko rugpjūčio 6. Chorui

ISPŪDINGA LIETUVIŲ DIENA LAKEWOOD, PA.

Tradicinė lietuvių diena Lakewood Parke, Barnesville, Pa., buvo rugpjūčio 16. Tokios dienos rengiamos kasmet. Šiemet buvo 67-toji diena.

Labai daug publikos prisirinko į didįjį parką. Tai buvo viena iš didžiausių etninės grupės dienų. Žmonių galėjo būti arti 20,000. Parke žmonės piknikauja, lanko vieni kitus, perka suvenyrus, dainuoja senas lietuviškas dainas. Dauguma jų kalba tik angliškai, bet jie dainuoja lietuviškai ir didžiuojasi savo lietuviška kilme — lietuviškomis šaknimis.

Šių metų lietuvių dienoje dalyvavo ir disidentas Vladas Sakalys. Didžiojoje salėje jis kalbėjo angliškai ir lietuviškai. Vi-

vadovavo Izidorius Vasyliūnas, akomponavo amerikiečių pianistas G. Calkins.

Rugpjūčio 9 dainavo solistas Antanas Keblys iš Montrealio. Jis atliko 12 liaudies dainų ir tris originalias lietuvių kompozitorių dainas. Akomponavo Saulius Cibas.

Rugpjūčio 15, atidarant ateitinių sendraugių stovyklą, buvo smuikininko Izidorius Vasyliūno ir pianisto Vytenio Vasyliūno koncertas.

Rugpjūčio 18 Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas vienuolyno kopyčioje. Programoje buvo Brahms'o veikalai. Po koncerto buvo Tėv. Viktoro Gidžiūno paskaita apie šv. Pranciškų.

Rugpjūčio 21, uždarančią ateitinių sendraugių stovyklą, Daiva Mongirdaitė ir Saulius Cibas pakartojė savo ankstesnį koncertą, kuris čia buvo atliktas liepos 26. Gi rugpjūčio 22 Vytenis Vasyliūnas pakartojė vargonų koncertą, nes buvo atvykę naujų svečių.

Visus šiuos renginius pravedė, interpretavo ir aiškino Elena Vasyliūnienė.

Darbo dienos savaitgalį buvo suvažioavę šaliai su savo kultūrine programa.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITUANISTINIS ŠVIETIMAS ROCHESTERYJE, N.Y. 1931-1981. Redaktoriai: Bronius Krokys ir Raimundas J. Kiršteinis. Išleido: Rochesterio Mindaugo Tomonio Lituanistinė Mokykla. Viršelis: Rūtos Gečienės. Nuotraukos: V. Staškevičiaus ir F. Mockevičiaus. 200 egzempliorių spaudė B. Krokys. Didelio formato. 148 psl.

Leidinio redaktoriai kreipiasi į skaitytoją: "Mielas Skaitytojau! Rankose laikai Mindaugo Tomonio lituanistinės mokyklos 20 metų jubiliejinį leidinį. Nors jis ir ne be nesklandumų ir netobulumų, tikimės, kad jis padės suvokti lituanistinio švietimo Rochesteryje svarbą praeityje, dabartyje ir ateityje. Linkime įdomaus skaitymo!"

Leidinio pradžioje skaitome JAV LB krašto valdybos pirmininko Vytauto Kutkaus sveikinimą, iš kurio sužinome, kad jubiliejus yra dvigubas: "20 metų mokyklos veiklos ir 50 metų nuo pradėjimo mokytį lietuvių kalbą parapijinėje mokykloje".

Toliau įdėti dar du sveikinimai: JAV LB švietimo tarybos

liavo kitur. Tokių dienų proga jie čia vėl suvažiuoja, kad galėtų susitikti su draugais, pažįstamais. Buvo svečių ir iš Chicago, New Yorko, Washingtono, Baltimorės, Philadelphijos.

Tarp lietuviškų valgių didžiausią pasisekimą turėjo lietuviškas suspaustas sūris, anisentinio skonio pyragaičiai, kurie buvo iškepti tulpės formos.

Programa buvo skirta apskrities seselei vienuolei, jos gimtajam kaimui. Ji kilusi iš Pavandeno, Telšių apskrities.

Programoje dalyvavo Philadelphijos tautinių šokių grupė Aušrinė, Naujosios Philadelphijos ir Minersville vaikų grupės, kurios dėsilaukė publikos didžiausio dėmesio ir plojimų.

Dainavo Schuylkill apskrities choras Žarija ir iš New Yorko dainuojantis vienetas "Jinai ir trys gintarai".

Programa rūpinosi ir ją globojo vietos Lietuvos vyčių kuopa ir kitos etninės grupės.

Dalyvavo ir Darbininko spaudos kioskas su plokstelėmis, knygomis, suvenyrais.

Diena buvo plačiai aprašyta Allentowno dienraštyje The Morning Call rugpjūčio 17 numeryje. Įdėta ir šokančių vaikų nuotrauka.

Pusė puslapio skirta ir Vlodo Šakalio istorijai, jo pagėgimui iš Lietuvos. Įdėta ir jo nuotrauka.

Šio numerio iškarpa Darbininko redakcijai atsiuntė J. Blažaitis iš Lewisburgo, Pa. Dėkojame jam už dėmesį. (Red.)

Lakewood Parke Barnesville, Pa., per Lietuvių dieną rugpjūčio 16 vaikai šoka tautinius šokius. Nuotrauka paimta iš The Morning Call dienraščio, kuris išeina Allentown, Pa.

pirmininko Juozo Plačo ir Rochesterio Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebono T. Justino Vaškio, OFM.

Po to — pagrindinis straipsnis apie lituanistinį švietimą Rochesteryje. Autorius — Rochesterio lituanistinės mokyklos vedėjas, šio leidinio redaktorius Bronius Krokys. Straipsnis pradedamas skaitytojo supažindinimu su Rochesterio miestu ir lietuviško švietimo pradžia, baigiamas mintimis apie mokyklos ateitį ir baigiamosiomis pastabomis, kurios pradedamos šiuo sakiniu: "Žvelgiu atgal į idėtas 20 metų darbą lituanistinėje mokykloje su pasitenkinimu ir džiaugsmu, kad ištesėjau".

Po šio straipsnio eina mokinių rašiniai. Yra ir piešinėlių. Gale — jubiliejinis albumas (atrod, kad nereikalingas, nes kai kurios jo nuotraukos yra tos pačios, kaip ankstesniais tekste, o visos kitos galėjo būti sudėtos irgi į tą patį tekstą).

Redaktorių linkėjimas "įdomaus skaitymo!" nėra beprasmiškas. Leidinys įdomus. Bet jame randame ir nesklandumų bei netobulumų, kuriuos mini redaktoriai. Vienas jų — neretai pasitaikančios rašybos bei skyrybos klaidos. Mums rodo, kad ir mokyklos pavadinimas turėtų būti ne "Tomonio lituanistinė mokykla", bet "Tamonio..." (ne "o", bet "a"). Apie tai sprendžiame iš okupuotos Lietuvos pogrindžio spaudos.

Leidinio gale Bernardo Brazdžionio poezija "Lietuvos šviestos keliu" perduodama nerūpestingai. Tarp kitko, dingsta net rimas: rašoma "nutilo — arimo", o jaučiama, kad turėjo būti "nurimo — arimo".

MEDICINA. Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas. 1980-1981 metai. Nr. 1-2 (57-58). Redaktoriai — V. Šaulys, MD. Šis numeris redaguotas redakcinio kolektyvo, susidedančio iš vyr. red. dr. Vaclovo Šaulio ir narių daktarų Kazio Ambrozaičio, Mildos Budrienės, Kazimiero Rimkaus ir Vytauto Tauro. Spaudos darbas atliktas M. Morkūno spaustuviėje, Chicagoje. Didelio formato. Daug iliustracijų-nuotraukų. 64 psl.

Turinyje randame įvairios medžiagos, įdomios ir negydytojams. Rašo vyresni ir jaunesni autoriai. Štai pora citatų iš pirmojo puslapio (straipsnis — "Laiko tėkmėje ieškome prasmės", autorius — Kazys Ambrozaitis):

"Labai svarbu palaikyti jaunųjų gydytojų tarpe tradicinę žymę: aukotis visuomeniniam reikalui ir visuomeniniu humanistiniu patarnavimu papildyti savo profesiją. (...) Neskriausime savęs nedalyvavimu lietuvių gydytojų organizaciniame gyvenime ir bendrame išsivijus lietuviškame darbe. Tautiniam atsiuvinimui grįžkime mintimis į 1941 metų sukilimą, kad galėtume atsakyti hipokrizės ir veidmainingo neveiklos dengimo."

Susidomėję šio žurnalo numerio pradžia, domimės ir pabaiga (nuotraukomis su humoro atspalviu). Apstu korektūros klaidų, bet susidomėjusio skaitytojo jos per daug nebaudo.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos leidinys. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, U.S.A. 1981 m. Tiražas 3000 egz. Spaudė Mykolo Morkūno spaustuviė. 32 psl.

Turinyje: Siekimai, Tikslai ir uždaviniai, Organizavimas, Poūdis, Santvarka, Lietuvių charta, PLB konstitucija.

Knygutės pradžioje rašoma: "Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) siekia sujungti visus už Lietuvos ribų atsidūrusius lietuvius bendrųjų tautinių tikslų bei uždavinių pagrindu. (...) Bolševikų okupacijos iš tėvynės išbloktai lietuviai suprato, kad juos jungiąs tautinis ryšys išlikęs gyvas tik jiems artimai bendraujant ir kad toks bendravimas įgalins juos organizuotai atlikti tautinius uždavinius bei pareigas".

Kennebunkporte pranciškonų vasarvietėje po koncerto, baigiant ateitinių sendraugių stovyklą. Iš k. Elena Vasyliūnienė, Tėv. L. Andriekus, solistė Daiva Mongirdaitė, II-oje eilėje R. Stankaitė, pianistas Saulius Cibas, dr. Alf. Stankaitis. Nuotr. P. Ažuolo

BIRŽELIO ĮVYKIUS PRISIMENANT

CHICAGO, ILL.

Lietuvių tauta niekada nepamirš 1941 metų birželio. Tai dienos, kada ji pergyveno barbarų komunistų įvykdytus ištrėmus, dienos, kada tauta sukilo ir su ginklu rankoj vijo okupantą iš savo gimtosios žemės, ir dienos, kada ji pasauliui paskelbė, kad Lietuva vėl pradeda laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

Išėivioj gyvendami, mes minim tuos baisiusius ištrėmus, minim visuotinį lietuvių tautos sukilimą ir Lietuvos laikinosios vyriausybės paskelbimą.

Ypatinai gražiai tas sukaktis prisiminė Chicago lietuviai. Minėjimą birželio 7 Jaunimo Centre suruošė JAV LB Vidurio vakarų apygardos valdyba, Lietuvos Šaulių Sąjunga Trentyje, Chicago ateitininkų sendraugijų valdyba, Chicago skautų akademikų valdyba, Pedagoginio Lituanistikos Instituto vadovybė, Lietuvių Istorijos Draugijos valdyba ir Lietuvių Fronto Bičiulių Chicago sambūris.

Mišias Jėzuitų koplyčioj aukojo vysk. Vincentas Brizgys su kun. Jonu Borevičium, SJ, ir kun. Vytautu Bagdanavičium, MIC. Pamaldas praturtino muz. P. Maticukas smuiku ir muz. Manigirdas Motekaitis vargonais atlikdami keletą religinių kūrinių. Vysk. V. Brizgys pamokslė išryškino mūsų tautos sūnų ir dukrų ryžtą, meilę tėvynei ir sudėtų aukų už laisvę prasmingumą.

DVYLIKA JAUNUOLIŲ PRANCIŠKŲ VIENUOLYNE

Jau keleri metai, kai Žolinės šventėje Kennebunkporto pranciškonų vienuolyne vyksta retos ir įdomios apeigos. Tai jaunų kandidatų priimtuvės į vienuoliją, noviciatą bei vienuoliskų įžadų atlikimas ar atnaujinimas.

Ypač šią vasarą tokios apeigos buvo įspūdingos, nes jaunuolių kandidatų būrys susidarė didesnis, kaip kitais metais. Į vienuoliją kandidatais priimta 4 jaunuoliai, kurie vienerius metus stebės vienuolinį gyvenimą, bus mokomi jo pagrindinių taisyklių, o po to apvelkami abitais ir primami į naujokyną, arba noviciatą. Į noviciatą gi šią vasarą priimti 5 jaunuoliai, kurie beveik visi (keturi) yra baigę kolegijų mokslą. Įžadus po noviciato tą dieną padarė vienas klierikas, o įžadus atnaujino du klierikai.

Apeigos buvo įspūdingos. Vi-

Po pamaldų iškilmės vyko Jaunimo Centro sodely, prie žuvusiem už laisvę paminklo. Apeigom vadovavo Šaulių Sąjungos pirmininkas Karolis Milkovaitis. Buvo prisiminti žuvusieji kovose už Lietuvos laisvę, padėtas jų atminimui vainikas. Žodį tarė P. Narutis, vienas iš sukilimo dalyvių, išryškindamas laisvės kovotojų kraujo ir gyvybės aukos prasmingumą.

Po šių iškilmų Jaunimo Centro didžiojo salėj, kurią pripildė Chicago lietuviai, vyko iškilminga akademija.

Į salę šauliai įnešė JAV ir Lietuvos vėliavas. Kun. A. Trakis sukalbėjo prasmingą invokaciją. Susikaupimo minute buvo pagerbti mirusieji laikinosios vyriausybės nariai ir visi kritusieji už Lietuvos laisvę.

Akademiją pradėdamas, dr. Kazys Ambrozaitis iškalė lietuvių tautos heroizmą laiko sąvartoj ir 1941 metų visuotinį tautos sukilimą. Prisiminė Juozo Ambrazevičiaus žodžius, pasakytus laidojant partizanus Kauno kapinėse: "Partizanų kraujas reikalingas palaistyti tautos laisvę. Tačiau niekadoms toji duobė nebuvo tokia didelė, kaip šiandien. Tai rodo, kiek Lietuvos žemė yra ištroškusi laisvės".

Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė kalbėjo savo ir Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu, trumpai prisimindama ano meto mūsų tautos didįjį ryžtą laisvam ir nepriklausomam gyvenimui bei nuoširdžiai vertindama Lietuvos laikinosios vy-

si vasarotojai susirinko į koplyčią jų stebėti. Dalyvavo ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, kuris tuo metu atostogavo pranciškonų vasarvietėje. Apeigas atliko provincijolas Tėv. Paulius Baltakis.

Dabar lietuviai pranciškonai turi 12 jaunuolių, pasiryžusių gyventi vienuoliskai ir siekti kunigystės. Dar yra keli, pasirošę atvykti. Pranciškonai labai pagerbia, kad tarp tų jaunųjų vienuolių daugiau būtų lietuvių, kuriems JAV ir Kanadoje įvairiai tarnaujama jau 40 metų.

Džiugu, kad naujieji pasiryžėliai, nors ir ne visi yra lietuviai gimimu, visi yra pasiryžę tapti lietuviais pranciškonais dvasiai ir tęsti Šv. Kazimiero provincijai Dievo Apvaizdos patikėtus darbus.

L.A.

Kennebunkporte, Maine, pranciškonų vienuolyno centriniam name rugpjūčio 15 d. 12 jaunuolių įsijungė į lietuvių pranciškonų eiles. Viršuje — iš įvilktuvių iškilmų; apačioje — prie vienuolyno durų. Kairėje Tėv. Juozas Bacevičius, dešinėje Tėv. Bernardinas Grauslys.

riausybės pastangas. Ji perskaitė jautrų Lietuvos atstovo dr. St. Bačkio raštą, kuriame išreiškiamas lietuvių tautos ryžtas ir noras išsikvoti laisvę. Prasmingą žodį tarė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vytautas Kamantas.

Laikinosios vyriausybės pramonės ministerio prof. dr. Adolfo Damušio žodis, kiek ilgesnis, auditoriją nukėlė į 1941 metų sukilimo sukurius, apibūdino laikinosios vyriausybės darbo sąlygas ir pateikė įdomių ano meto lietuvių tautos nuotaikų.

Prof. Mečys Mackevičius, laikinosios vyriausybės teisingumo ministeris, trumpai, bet konkrečiai papasakojo, kaip buvo sugriautas okupantų teisingumas ir kiek daug pastangų buvo dėta sugrąžinti nepriklausomos Lietuvos teisės įstatymus.

Prof. Balys Vitkus papasakojo, kaip jis tapo žemės ūkio ministru. Tuo metu, kada Kauno radijas paskelbė laikinosios vyriausybės sudėtį, jis Žemaitijos posėdžiavo su Maskvos pareigūnais ir nieko iš anksto apie šį paskyrimą nebuvo girdėjęs. Tik dėka to, kad rusai nesuprato lietuvių kalbos ir neklusdino radijų, jis išliko ir, sunkiose sąlygose keliaudamas, pasiekė Kauną, kur įsijungęs į vyriausybės planuojamus darbus, ėmėsi tvarkyti okupantų sugriauto žemės ūkio.

Pagrindinį žodį, kiek ilgesnį kalbą apie 1941 metų sukilimo reikšmę modernioje Lietuvos istorijoje, pasakė prof. dr. Vytautas Vardys. Prisiminė lietuvių tautos didžiuosius ištrėmus, genocidą, okupantų užmačius ir padarytus lietuvių tautai nuostolius. Teigiamai vertino didįjį tautos sukilimą ir laikinosios vyriausybės pastangas.

Buvo perskaitytas laikinosios vyriausybės krašto apsaugos ministerio generolo Stasio Raštiko raštas, kuriame jis prisimena vokiečių užmačius ir laikinosios vyriausybės sunaikinimą. Savo žodį jis baigia: "Lietuvių tautos kova už savo laisvę nebus baigta iki garbingos pergalės. Už visus žuvusius ir gyvuosius mūsų tautos didvyrius, kankinius ir atkaklius kovotojus mes žemai lenkiam savo galvas".

Žodinė akademija buvo įdomi, gausi mūsų tautos įvykių prisiminimais, skatinanti vieningam ir ryžtingam darbui.

Trumpą meninę dalį atliko Laima Rastenytė-Lapinskienė ir komp. Darius Lapinskas. Tai žodžio ir dainos montažas su muzikine palyda. Šiame montaže išgirdom laisvės kovotojo, partizano, tremtinio šauksmą. Aktorės solistės puiki vaidyba, gilus įsijautimas ir minčių perteikimas minėjimo dalyvių nukėlė į lietuvių tautos kančių, kovų, lūkesčių ir nevilties dienas.

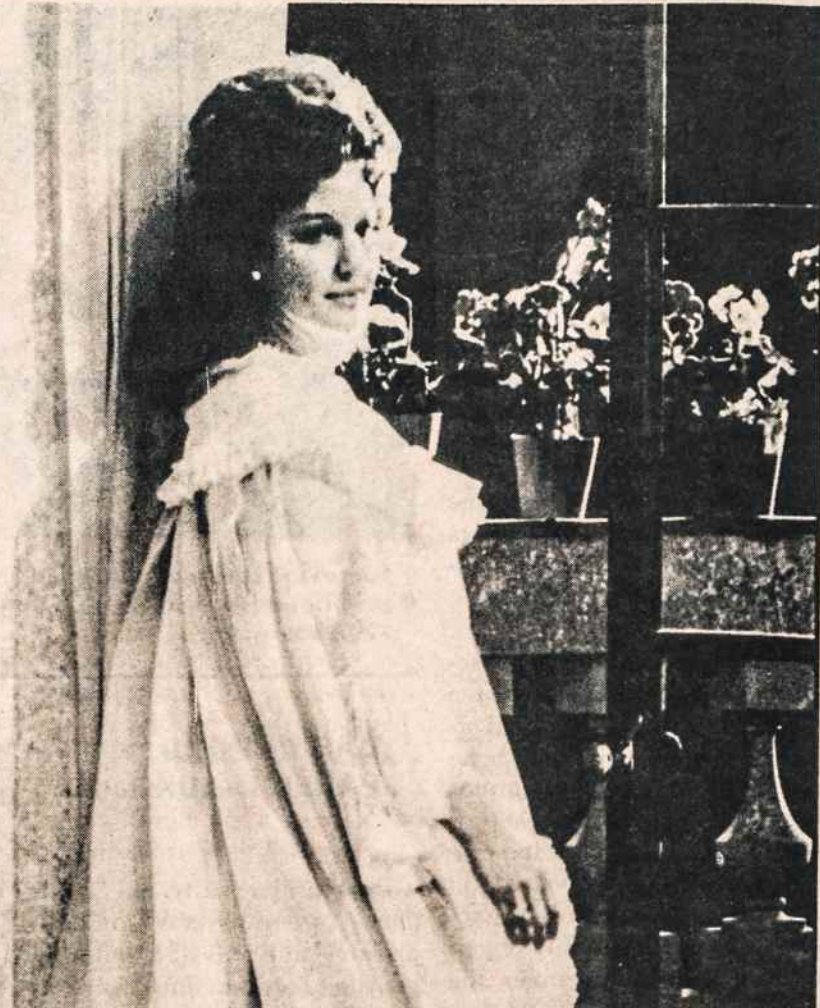
Minėjimas baigtas visiem sugiedojus Lietuvos himną.

-o-

Šia proga gal tektų suminėti ir, sakyčiau, ne iš blogos valios pasitaikiusių rengėjų neapdairumą. Į rengimo komitetą, šalia minėtų organizacijų ar institucijų, nebuvo pakviestos Tautinė Sąjunga, neolituanai, Samtaros Šviesos sambūris ir kitos didesnės organizacijos.

Rengėjų teigimu, ši minėjimą ruošė ne politinės partijos, todėl gal ir be reikalo Alto pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas oficialiai atsakė dalyvauti minėjime, atstovaujant Altui, nors rengėjų buvo kvestas. Jis savo rašte dr. K. Ambrozaičiui, rengimo komiteto pirmininkui, rašė: "Apgailėstaujame, kad į minėjimo komitetą nebuvo pakviesti Lietuvos krikščionys demokratų ir valstiečiai liaudininkai, kurių žmonės įėjo į Laikinąją Lietuvos Vyriausybę, kurie vėliau buvo kalinami načių kacetuose, o jų vietoje pakviesti minėjimą ruošti tokie junginiai, kaip Lietuvių Bendruomenė, Pedagoginis Lituanistikos Institutas arba Lietuvių Istorijos Draugija, vietoje Lietuvos politinių partijų".

Gaila. Bet minėjime-akademijoje dalyvavo, berods, įvairių partijų buvusios vyriausybės nariai. Gal bendrus tikslus reikė-

Maralin Niska. Metropolitan ir kitu operu solistė, rugsėjo 27, sekmadienį, 4 val. popiet vėl dainuos New Yorko lietuvių Kultūros Židinio salėj. Nuotraukoj grafienės rolėj Mozarto operoj Le Nozze di Figaro.

Minėjimo pradžioje, įnešus vėliavas ir pagerbus žuvusiuosius už Lietuvos laisvę, priekyje vainiką įnešusios D. Rukšytė su A. Gečyte. Toliau R. Česonienė, recitavusi B. Pūkelevičiūtės Paskutinį birželį, kun. K. Sakalauskas, atkalbėjęs turiningą maldą, Virgus Volertas, skaitęs sukilėliu paskelbtą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą, M. Raugienė, deklamavusi partizaninės poezijos eilėraščių Partizano mirtis ir B. Raugas, paruošęs minėjimo programą ir jai vadovavęs. — Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

PHILADELPHIA

Trėmimų ir sukilimo minėjimas

1941 m. birželio trėmimų ir tautos sukilimo minėjimas Philadelphiajyje įvyko birželio 20-21. Šis dvidienis minėjimas vyko savųjų tarpe, kreipiant dėmesį, kad liktų galimai didesnis įspūdis jaunajai kartai, kad mūsų priedauglis būtų sąmoningasis ateities lietuviško darbo veikloje. Taigi šio dvidienio minėjimo pirmąją dalį sudarė simpoziumas: 1941 metais, dabartis ir ateitis, o sekmadienį įvyko pagrindinis minėjimas — akademija. Vaizdas atsispindi čia dedamose Aušros Bagdonavičiūtės nuotraukose.

Pradžioje turiningą invokaciją sukalbėjo kun. Kajetonas Sakalauskas. Virgus Volertas, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos centro valdybos pirmininkas, skaitė sukilėliu Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą. Vyr. skautininkas Vytautas Vidugiris iš Los Angeles, Calif., pasakė minėjime pagrindinę kalbą. Solistė Ona Šalčiūnienė

tų statyti aukščiau už partijos, visai neatsižvelgiant, kas imasi iniciatyvos tokias svarbias lietuvių tautai sukaktis prisiminti. Gal turėtume visi atsiminti, kad kiekvieno lietuvių pareiga jungtis į visokeriopą darbą, kuris būtų Lietuvai naudingas. Juo labiau tai turėtų atsiminti mūsų vadovaujantys veiksniai ir į tokį darbą jungtis bei skatinti kitus tokiam darbui.

Chicagoj šių trijų sukakčių minėjimas buvo suruoštas gerai, paliko gilų įspūdį.

Jurgis Janušaitis

Vytautas Vidugiris. Nuotr. A. Bagdonavičiūtės

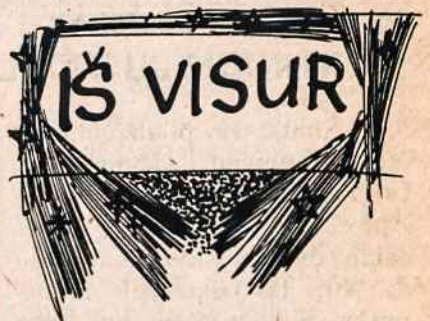
įspūdingai padainavo Tėviškės medžiai — J. Starkos, Laisvės viltis — M. Petrausko.

Kiti minėjimo programos dalyviai matomi grupinėj nuotraukoj.

Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. — B.R.

Ona Šalčiūnienė, Nutr. A. Bagdonavičiūtės

— Dailininkų draugija "Color a. Form Society", prie kurios Kanadoj priklauso nemažai ateivių ir kuriai dabar vadovauja dail. Jurgis Račkus, rugsėjo 5-30 rengia kūrinių parodą Northern District Library's Exhibition Gallery at Orchard Park Blvd., Toronte. Pradžioj toji draugija vadinosi "Art Club of New Canadians".

— Lietuvos Aidai, Chicagoj veikianti radijo programa, rugsėjo 20, sekmadienį, 12 val. rengia gegužinę Šaulių namuose, Chicagoj. Šiai programai vadovauja Kazė Brazdžionytė.

— Worcester, Mass., lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradėjo rugsėjo 12. Pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį nuo 9 iki 12 val. ryto Šv. Kazimiero parapijos mokykloje.

— Gintaro, Montreolio lietuvių ansamblio, koncertas Chicagoj, Jaunimo Centro didžiojo salėj, įvyks rugsėjo 26.

— Antano Vanagaičio kūrybos koncertas Chicagoj, Jaunimo Centro didžiojo salėj, įvyks rugsėjo 27. Programą atliks Toronto Volungė ir solistai. Rengia Margutis.

— Newsweek savaitraštis rugpjūčio 31 išspausdintas straipsnis apie Afganistano partizanus, kovojančius prieš sovietus. Straipsnio autorius — 28 metų amžiaus Lietuvoj gimęs Kanados pilietis Saviak Shuster. Jis gegužės 15-liepos 3 keliavo daugiau kaip 700 mylių per kalnus su dviem prancūzų daktarais ir slaugė beveik 1,400 sukilėliu.

— Broniaus Jonušo lituanistikos stipendija, ketvirta iš eilės, šiemet paskirta Teresei Gaidelytei, gyvenančiai Omahoje. Nebr. Stipendijos mecenatė — Br. Jonušo našlė Emilija Jonušienė.

— National Catholic Register, amerikiečių savaitraštis, rugsėjo 6 plačiai aprašo okupuotoj Lietuvoj kun. Leono Mažeikos nužudymą. Paminimi ir kiti nukentėję kunigai.

— Lietuvių Katalikų Federacijos valdyba sudarė komitetą paminėti šv. Kazimiero 500 metų nuo jo mirties sukaktį 1984. Komitetui pirmininkauti pakviestas Vytautas Volertas iš Delran, N.J.

— Philadelphiajios Balfo skyriaus valdyba po metinio susirinkimo pareigomis pasiskirstė taip: F. Andriūnas — pirm., kun. K. Sakalauskas — vicepirm. bendriem reikalams, M. Raugienė — vicepirm. socialiniam, spaudos ir informacijos reikalams, A. Gailiūsis — izdo sekr., V. Šuopys — sekr., M. Sušinskienė — izd.

— Solistės Anitos Pakalniškytės nuotrauką išspausdino "The Spectator", Montreolio dienraštis. Aprašyta kaip 400 medalių laimėjusi dainininkė. Prieš tai ji provincijos sopranų solo klasej tapo vėl pirmosios vietos laimėtoja.

— Chicago Jaunimo Centro valdyba 1981-1982 metams išrinkta tokia: pirm. Irena Kriaučiūnienė, vicepirm. — Henrikas Laucius, sekr. Alė Steponavičienė, izd. Viktoras Diminskis, koresp. Birutė Jasaitienė.

— Dail. Br. Murino dailės darbų paroda rengiama Ciurlionio galerijoj, Jaunimo Centre, Chicagoj spalio 9-18.

— Draugo dienraščio metinis banketas bus rugsėjo 19, šį šeštadienį, Chicago Jaunimo Centre. Dainuos sol. Algis Grigas. Po koncertinės dalies puiki vakarienė ir šokiai.

— Dail. Aleksandro Vilijos Eivaitės tapybos darbų paroda rugsėjo 7 atidaryta Chicago miesto centre — Three Illinois Center, 303 East Wacker Drive. Paroda tęsis iki spalio 23.

Nuomonės ir pastabos
ĮVERTINKIM JŲ DIDELIUS DARBŪS

Šio šimtmečio pradžioje Chicago lietuviai ekonomiškai, kultūriškai, morališkai pradėjo kilti savo biznieriams, profesionalams, dvasios vadovams ir spauda. Nors tas laikotarpis ekonomiškai buvo sunkus, bet lietuviai turėjo drąsų pasitikėjimą.

Pirmiausia pradėta rūpintis naujų bažnyčių organizavimu ir statyba, žinant, kad, kur bus pastatyta bažnyčia, ten įsikurs daugiau lietuvių.

Tuo laiku Chicagoj darbuotojai 33 gydytojai, 22 dantistai, 29 advokatai ir 20 katalikų kunigų (marionai į tą skaičių neįeina). Buvo pastatyta 13 lietuviškų katalikiškų bažnyčių. Įkurta Šv. Kryžiaus ligoninė, Šv. Kazimiero vienuolynas, Marijos aukštesnioji mokykla. Kun. Vaičiūnas pradėjo ir užbaigė Šv. Šeimos (Holy Name Villa) prieglaudos statybą.

Minėta profesionalų ir kunigų grupė rūpinosi ne tik lietuvių išsilavinimo reikalais, bet ir nepriklausomos Lietuvos atkūrimu, pirkdama "Lietuvos Laisvės Bonus".

Buvo įkurtas Metropolitan State bankas (jo įkūrėjas — John Brenza); antras — Olszewskio bankas; trečias — "Kęstučio" Savings and Loan Association. Po to lietuviai kūrė ir kitus bankus.

Įkurtos dvejios kapinės: Šv. Kazimiero ir Lietuvių Tautinės. Kartkarčiais išskildavo tušti ir bereikalingi politiniai ginčai tarp katalikų ir socialistų veikėjų. Nesuistaikydami buvo priversti įkurti dvi kapines. Tačiau mirusiem vadam priklausė garbė, kad įkūrė minėtus projektus, kuriais mes ir mūsų anūkai pasinaudojam.

Turiu pabrėžti, kad daugelis tų kūrėjų yra jau mirę, bet jų nuveikti darbai niekada neturėtų būti užmiršti.

Pažymėtina, kad senieji profesionalai įvairiose parapijų sveatinėse skaitė paskaitas, švies-

dami lietuvių ateivių mases. Pa-vydzdžiui: keturi advokatai kalbėdavo teisinėmis temomis, o kitą vakarą keturi gydytojai — medicinos temomis, dar kitą vakarą skaitė paskaitas iš savo srities dantistai, o sekančią vakarą kunigai kalbėdavo moralės išlaidavimo pilnos ietuvių. Visi klausytojai džiaugdavosi, kad profesionalai ir iliniai lietuviai eina petys petin vienybės keliu. Nors tie laikai buvo ekonomiškai sunkūs, bet vienybė lietuvių tarpe buvo nesulaužoma.

Pabėgę nuo komunistų persekiojimų, kai kurie palikę savo šeimoms su kūdikiais, lietuviai atvyko į laisvą šalį. Tuo laiku jie buvo laimingi, nes ekonominės sąlygos buvo palankios įsikūrimui. Naujieji ateiviai greitai praturtėjo. Jie verti pagarbos, nes jų atvykimas pakėlė kultūrą ir ekonominį lietuvių tarpe. Bet apgailestautina, kad jie užmiršo, jog ankstesnieji emigrantai naujuosius priėmė ir įkurdino tikėdami, kad jie užims senųjų profesionalų eiles. Apgailestautina, kad naujieji profesionalai nematė reikalo artimai bendradarbiauti su senaisiais. Dabar lietuviška spauda ekonomiškai krinta žemyn, iš trylikos gražiai veikusių bažnyčių beliko tik pusė, ir tos pačios krinta žemyn, nes naujieji atvykėliai iš Chicago miesto išsikelia į priemiesčius, kur nėra lietuviškų bažnyčių ir lietuviškų mokyklų.

Senieji profesionalai jaučiasi pažeminti, kad naujieji nepalaukia su jais tautinių ryšių. Senieji savo sukurtas įstaigas mielai perleidžia naujesiems, kad jas įvertintų ir išlaikytų mūsų anūkam.

Adv. Charles P. Kal

Jei nori laiko, nelauk.

Lietuvių dienoje Marquette Parke Chicagoje liepos 11 prie lietuviško stalo Gr. Giedraitytė ir Bal. Brazdžionis. Nuotr. K. Brazdžionytės

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

20 dol. — S. Lejmonas, Arlington, Va.

Po 15 dol. — J. Daubėnas, Kansas City, Mo., T. Jasaitis, Great Neck, N.Y., A. Rimas, APO Miami, Fla.

12 dol. — W. Sinus, Massapequa, N.Y.

11 dol. — I. Cade, Amherst, Mass.

Po 10 dol. — A. Gudonis, Dunedin, Fla., P. Normantas, Elizabeth, N.J., A. Moriarty, Quincy, Mass., D. Pranckevičius, Rosedale, N.Y., J. Pačėsa, Cresskill, N.J., V. Brandtneris, Avon, Mass., B. Baroniūnas, New Hyde Park, N.Y.

Po 5 dol. — F. Salpukas, Flushing, N.Y., A. Dulkiš, Newark, N.J., J. Kontautas, Dorchester, Mass., E. Ambrozaitis, Centerville, Mass., A. Chapulis, Clark, N.J., P. Lanys, Elizabeth, N.J., H. Kulber, Brooklyn, N.Y., F. Rajeckas, Waterford, Conn., E. Venckus, Richmond Hill, N.Y., T. Bakanienė, Chester, Pa., J. Ambrozaitis, Kalamazoo, Mich., J. Caesar, Windsor, Conn., A. Rygelis, Kinnelon, N.J., A. Barkauskas, Pt. Pleasant, N.J., P. Zalubas, Newark, N.J., S. Lukauskas, Ft. Meyers, Fla., V. Budrecki, Elizabeth, N.J., dr. G. Žymantienė, New York, N.Y., J. Cibulskas, Glendale, N.Y., B. Podleckis, Linden, N.J., J. Staškus, Brooklyn, N.Y., S. Marcavage, Milford, Conn., E. Viz-

BALTIMORĖS ŽINIOS

Šv. Alfonso mokykla rugsėjo 2 pradėjo naujus mokslo metus. Mokytojai ir mokytojos dalyvavo mišiose, kurias aukojo kun. A. Dranginis.

Edvardas ir Elena Bakerskiai-Baker rugsėjo 6, sekmadienį, minėjo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį. 10 val. ryto jie dalyvavo padėkos mišiose Šv. Alfonso parapijos bažnyčioje. Iškilnių vaišės vyko gražioj Overlea salėj. Sūnus ir dukra su šeimomis, giminės ir draugai sveikino sukaktuvininkus ir linkėjo sėkmės. Edvardas yra gimęs Mt. Carmel, Pa., o Elena Baltimorėj, bet abu uoliai dalyvauja lietuviškame visuomeniniame gyvenime.

Prel. Liudvikas Mendelis savo bute sveiksta, bet dar jam neleidžiama išeiti.

Kalvelis, Baltimorės tautinių šokių grupė, rugsėjo 6 Lietuvių Namuose su naujais ir buvusiais nariais svarstė ateities veiklą.

Kun. Antanas Dranginis, Šv. Alfonso parapijos klebonas, atostogauja prie Atlanto vandenyno. Linkim jam gerų atostogų.

Kun. Kazimieras Keidošius-Keydash šventė 75 metų amžiaus sukaktį. Giminės ir draugai rugsėjo 6 buvo susirinkę į

ST. PETERSBURG

Naujoji Banga, jaunimo tautinių šokių grupė, po vasaros atostogų darbą pradėjo rugpjūčio 30. Šokių repetitijos vyks kiekvieną sekmadienį 10 val. ryto.

Klubo choro repetitijos prasidės rugsėjo 25, penktadienį, 7 val. vak. klubo salėj. Buvę ir nauji choristai kviečiami repetitijose uoliai dalyvauti.

Susiorganizavo Perkūnas — futbolo komanda. Jos išlaidumui iki šiol suaukota 684 dol.

Biblioteka lietuvių klube veikia kiekvieną sekmadienį pietų metu. Visiems lietuviškos knygos mylėtojam uoliai patarnauja vedėjas A. Ragelis.

A.L.R. Katalikių Moeteryų Sąjungos 76 kuopos rudeninis susirinkimas įvyks Seminole Parke 9-tame paviljone spalio 7, trečiadienį, 12 val. dienos metu. Po pietų narių susirinkimas ir prel. J. Balkūno įspūdžiai iš jo kelionės į Romą ir trijų organizacijų seimų — L.Z.K.

baras, St. Petersburg Beach, Fla., kun. J. Svirskas, Haverhill, Mass., O. Siemaška, Woodhaven, N.Y., G. Rukšėnas, Downey, Calif., A. Vasaitis, Thompson, Conn., A. Mikulskis, Cleveland, Ohio, A. Spakauskas, Philadelphia, Pa., H. Misliauskas, Media, Pa., S. Birutis, Wayne, N.J., P. Pecenkis, Elizabeth, N.J., V. Bigenis, Philadelphia, Pa., K. Kaspariūnas, Elizabeth, N.J.

Po 3 dol. — A. Reivitis, Middle Village, N.Y., K. Bagdonavičius, Newark, N.J., J. Kuciński, Miami Beach, Fla., K. Zauka, Woodhaven, N.Y., A. Bendzius, Philadelphia, Pa., P. Korla, Schenectady, N.Y., M. Jokubaitė, New Haven, Conn., L.

Kapeckas, Hartford, Conn. Po 2 dol. — J. Valiūnas, Paterson, N.J., T. Girzadas, Brooklyn, N.Y., V. Povilauskas, Astoria, N.Y., R. Hartvigas, Amsterdam, N.Y., B. Blumfeldas, Worcester, Mass., E. Jankauskas, Woodhaven, N.Y., A. Kaminskas, Philadelphia, Pa., J. Švedas, Elizabeth, N.J., J. Paškevičius, Bethel Park, Pa.

Po 1 dol. — A. Lingaitis, Worcester, Mass., B. Girčys, Worcester, Mass., J. Kumpikas, Hollis Hills, N.Y., kun. C. Širvaitis, Holland, Pa., G. Vidmantas, Rochester, N.Y.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Praktiškas ir naudingas siuntinys 1 — 1981
3 m. šilkinio geriausios rūšies aksmo suknelė; 3 m. vyriška arba moteriška eilutei vilnonė medžiaga su jaudimu "All wool made in England"; vyriški išelginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dėl dviejų pukių suknelių arba 2 svarai vilnonių su mohair siūlu.

Šio siuntinio kaina su multu ir persiuntimu \$320.00.

Į šį siuntinį dar galima padėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima padėti 3 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kainos su multu):

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, kailio kalnieriūs, sveria 5 s. \$220.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio 3/4, sveria 5 sv. 600.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, De-lux, sveria 6 sv. 100.00

Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, Ranch, sveria 6 sv. 86.00
Jeans "Wrangler" arba "Levi", siuntinyje gali būti dvi, viena pora sveria 2 sv., kaina už vienas 40.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti dvi, kaina už vienas.... 42.00

Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1 1/2 sv. 40.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė 12.00
Telescopis lietsargis, sveria 1/2 13.00
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai, sveria 1 1/2 sv. 50.00
Puiki medžiaga suknelėi 32.00
Angliška medžiaga eilutei 60.00
Angliška medžiaga eilutei 70.00
Angliška medžiaga eilutei 96.00
Aksmo medžiaga eilutėm 3 m., dvigubo pločio 80.00
Kalkulatorius TI — 33, Texas 57.00
Kalkulatorius TI — 51 — 111, profesionalinis 100.00
Stetoskopas, Littmann 62.00
Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais: 1/2 sv. arbatos — 4.00; 1/2 sv. nescafes — 6.00; 1 sv. pupelių kavos — 7.00; 1 sv. šokolado — 7.00; 40 cigarečių — 5.00.

Sudarant siuntinį savo nuoširda reikia pridėti persiuntimui \$42.00. Pasirūpiname pramogines ir kitokias muzikos plokšteles. Sudarome testamentus, administruomame nuosavybes, tarpininkaujame išsirybinant Lietuvoje gyvenančiom žmonom pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BRL 3HB, ENGLAND, TEL. 01 460 2592

MALONIAI KVIEČIAME PRALEISTI ATOSTOGAS prie pasauly daug žinomo pajūrio. Jūra skersai gatvės, viena mylia nuo lietuvių statomų kondominijų.

BLUE MIST MOTEL
3064 S. ATLANTIC AVE.
DAYTONA BEACH SHORES, FLA. 32018
1 - 904 767-7141

Savininkai
VLADAS IR ALDONA LAURINAITIS

Maloniai kviečiame atostogaujančius Cape Code, Mass., apsilankyti istoriniame Sandwich miestelyje ir praleisti savo atostogas

SPRING HILL MOTOR LODGE
351 ROUTE 6 A
EAST SANDWICH, MA. 02537

Jūra ir smėlis — pusantros mylios atstume
Dėl rezervacijų skambinti:
617 — 888-1456

AUGĖ IR VYTAS RASTONIAI

SPECIALI
KALĖDŲ — NAUJUŲ METŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ.

1982 programos gaunamos dabar.
Pilnas aprūpinimas — tik \$424*, plius pigus skridimas į Pabaltijo vietoves, aukščiausios vertės, nemokamai naudojantis brošiūromis.

*10-11-15 dienų kelionės, remiantis dviese kambaryje, kalnuoja nuo \$424 iki \$705; tik žemėje.

JONAS ADOMĖNAS
ORBITAIR
INTERNATIONAL LTD.
NEW YORK, N.Y. 10017
TEL. 212 986-1500

Anglų kalba nauja virimo knyga
LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanu, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasitė žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Atidaryt. kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St. 305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street 435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street 342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue 633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue 895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue 486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street 925-2787
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue 312 227-4850
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd. (216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd. 315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue 365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St. 302 478-2871
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue 385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue 674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St. 475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St. 215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy. 602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue 381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave. 301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue 257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street 475-9746

